

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
4. децембар 2018.
Београд

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 21. 12. 2018.			
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог	Вредност
02	1611/10	—	—

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На I седници Изборног већа Правног факултета Универзитета у Београду одржаној 29. октобра 2018. године донета је, на предлог Катедре за грађанско право, одлука о расписивању конкурса за избор у звање и заснивање радног односа на радном месту редовног професора за Грађанскоправну ужу научну област – предмет Облигационо право с пуним радним временом и на неодређено време. Конкурс је објављен у *Службеном гласнику Републике Србије* број 84 од 2. новембра 2018. и у публикацији Националне службе за запошљавање *Послови* број 802 од 7. новембра 2018. На расписани конкурс се као једини кандидат у року пријавила др Марија Караникић Мирић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду.

На истој седници Изборно веће донело је одлуку о именовању комисије за припрему реферата у следећем саставу: др Мирко Васиљевић, редовни професор Правног факултета у Београду; др Миодраг Орлић, редовни професор Правног факултета у Београду у пензији; др Марија Драшкић, редовни професор Правног факултета у Београду; др Ада Полајнар Павчник, професор емеритус Правног факултета у Љубљани; др Дамјан Можина, редовни професор Правног факултета у Љубљани.

Након разматрања пријаве кандидата и прилога уз пријаву, Комисија има част да Изборном већу поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Марија Караникић Мирић рођена је 5. децембра 1976. у Београду, где је с одличним успехом завршила основну школу Марко Орешковић и Десету београдску гимназију. На Правни факултет Универзитета у Београду уписала се 1995, а дипломирала је 1999. године с просечном оценом 9,70. Током студија била је стипендиста Министарства просвете Републике Србије, а у два наврата примила је похвалницу Правног факултета Универзитета у Београду за одличан успех.

На последипломским студијама грађанскоправног смера на истом факултету, положила је испит Методологија правних и друштвених наука с оценом 9 и одбранила семинарски рад на тему *Сукоб правних основа узастопних стицања исте непокретности*. Овај рад је потом објављен у часопису *Правни живот* бр. 10/2001, стр. 463–482.

Награђена је Рон Браун стипендијом (*Ron Brown Fellowship*) и академском стипендијом Универзитета Дјук (*Duke University*), па је 2001. године наставила последипломске студије у Сједињеним Америчким Државама. У мају 2002. дипломирала је на Правном факултету Универзитета Дјук (*Duke University School of Law*) и стекла

звање *Master of Laws*. Ова диплома је нострификована решењем Научно-наставног већа Правног факултета Универзитета у Београду од 30. јуна 2003. године и изједначена с дипломом магистра правних наука стеченом у Републици Србији. Лета 2002. године обавила је тромесечну истраживачку праксу на Универзитету Дјук, којом је руководио професор Џорџ Кристи (*George C. Christie*) и која је обухватала упоредну анализу одговорности произвођача у правима Сједињених Америчких Држава и Европске уније. У току ове праксе написала је завршни рад под називом *Council Directive 85/374/EEC on Liability for Defective Products* (5,5 табака, необјављено).

Током академске 2004/2005. године, била је корисник OSI (*Open Society Institute*) стипендије у оквиру програма International Higher Education Support (HESP).

Израда докторске дисертације на тему *Кривица као основ вануговорне грађанскоправне одговорности* одобрена јој је у јуну 2006. на Правном факултету Универзитета у Београду. Током рада на дисертацији, у мају и јуну 2006. године боравила је Паризу, у Центру за међународне студије и истраживања (*Centre d'Etudes et de Recherches Internationales – Sciences Po*), као стипендиста Француске амбасаде у Београду. Септембар 2006. провела је у Бечу, на једномесечном стажу у Истраживачкој јединици за европско одштетно право при аустријској Академији наука (*Forschungsstelle für Europäisches Schadenersatzrecht, Österreichische Akademie der Wissenschaften*, данашњи *Institut für Europäisches Schadenersatzrecht*). Овим стажом руководио је професор Хелмут Коциол (*Helmut Koziol*). Академску 2006/2007. годину провела је на Тринити колеџу Универзитета Оксфорд (*Trinity College, Oxford University*) под руководством професора Штефана Фогенауера (*Stefan Vogenauer*) као Чивнинг стипендиста (*OSI/Chevening Scholarship*). Тамо је радила на докторској дисертацији и похађала предавања и семинаре из области упоредног права, уговорног права, права о одговорности за причињену штету и филозофије права.

Докторску дисертацију на тему *Кривица као основ вануговорне грађанскоправне одговорности* Марија Караникић Мирић одбранила је с одликом 7. октобра 2008, на Правном факултету Универзитета у Београду, пред комисијом у саставу: проф. др Слободан Перовић, проф. др Миодраг Орлић, проф. др Оливер Антић, проф. др Драгор Хибер. Примила је и Награду Привредне коморе Београда за најбољу докторску дисертацију у академској 2008/2009. години. На крају, дисертацију је у незнатно измењеном облику 2009. године објавио Правни факултет Универзитета у Београду у едицији Монографије, под насловом *Кривица као основ деликтне одговорности у грађанском праву*, с предговором проф. др Миодрага Орлића. У Предговору професора Орлића стоји:

„Она је водила научни дијалог са другачијим ставовима од њеног, с поштовањем и за личности и за изложена схватања. Своја становишта градила је путем логичке доследности, а мисли водила дисциплиновано и сређено. Отуда је њена критика схватања о кривици као психичком односу изведена са дубинском аргументацијом и зрелошћу која плени. Ако је у првом делу тезе дала доказа о својој систематичности и великој ерудицији, у другом делу, који се претежно односио на расправу, потврдила је способност правничког расуђивања. Разуме се, за овакву дисертацију потребно је да се испуне извесни услови који се тичу технике научног рада. Са задовољством се може рећи да је научна апаратура рада изведена беспрекорно. Цитати на српском, као и на страним језицима (француски, енглески, немачки, латински) дати су без грешке. Извори и литература, којима се ауторка служила, навођени су непосредно (посредних цитирања готово и да нема), а преводи, које је зналачки урадила, праћени су оригиналним текстом у фуснотама, што омогућава научну проверу. Преглед употребљене литературе

(преко 550 систематских дела, монографија и чланака наведених на крају књиге) сам по себи представља научну вредност, као трезор научне документације и као узор кандидатима на који начин и у ком обиму треба истраживати судску праксу и проучити (прибавити, прочитати и умесно наводити) литературу. Што се спољних обележја тиче, добра композиција и систематичност у излагању, дотеран стил и течно изражавање доприносе јасноћи текста и омогућавају да се књига лако чита.“

У периоду од 2000. до 2003. године др Марија Караникић Мирић радила је као истраживач приправник на Институту за упоредно право у Београду. На Правном факултету Универзитета у Београду запослена је од јуна 2003, прво као асистент приправник, потом асистент (2005), доцент (2009) а од 15. априла 2014. до данас као ванредни професор за Грађанскоправну ужу научну област – предмет Облигационо право.

Јули и август 2013. године провела је у Хамбургу, прикупљајући грађу за монографију о промени дужника, као корисник двомесечне истраживачке стипендије Макс Планк института за упоредно и међународно приватно право (*Max Planck Institute for Comparative and International Private Law*).

2. НАСТАВНИ РАД

Од избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић ангажована је на Правном факултету Универзитета у Београду на предметима Облигационо право, Медицинско право, Уговорно потрошачко право и Наследно право на основним студијама, затим Уговорна одговорност за штету, Пуноважност уговора, Правни послови грађанског права и Посебни именовани уговори и наследноправни уговори на мастер студијама те Општи део грађанског права, Облигационо право, Закључење уговора, Неважност уговора, Уговорна одговорност, Наследно право и Слобода завештања и нужни део на докторским студијама.

Од 2009. године до данас ангажована је на Факултету правних наука Универзитета Доња Горица у Подгорици, као предавач и испитивач на основним и мастер студијама на предметима Облигационо право I, Облигационо право II и Европско уговорно потрошачко право и као ментор и члан комисија приликом израде и одбране специјалистичких и мастер радова. На Правном факултету Универзитета у Зеници по позиву држи наставу на докторским студијама на предмету Европско приватно право.

После избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић била је ментор при изради до сада одбрањених мастер радова кандидатима: Стефану Станковићу, Дејану Пилиповићу, Ивани Рајковић, Нађи Паровић, Јелени Пантић, Невени Петровић, Алмину Хоџићу, Ивану Блечићу, Милошу Вукотићу (коментор с проф. Симом Аврамовићем), Милици Веселиновић, Милици Босанац, Данијели Краговић и Филипу Ђокићу. Била је члан комисије за одбрану 39 мастер радова, укључујући радове 13 кандидата којима је била ментор. После избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић била је члан комисије за оцену подобности теме докторске дисертације следећих кандидата: Мр Драгане Малетић, мр Михајла Живковића, Марка Перовића, Снежане Дабић и Милоша Радовановића. Поред тога, била је члан комисија за преглед и оцену докторске дисертације кандидаткиња Катарине Тасић и Снежане Дабић те члан комисије за одбрану докторке дисертације Снежане Дабић.

У оквиру *Erasmus Plus* програма мобилности за наставнике држала је предавања на основним и мастер студијама из предмета Европско приватно право и Право заштите потрошача на Правном факултету Свеучилишта у Ријеци у периоду од 24. до 28. октобра 2016. Током тог боравка одржала је и предавање по позиву на тему „Непоштене уговорне одредбе: успоредба српског права и европских прописа“, у оквиру серије Ријечких предавања из успоредног права, у организацији Правног факултета Свеучилишта у Ријеци и Хрватске удруге за поредбено право, 28. октобра 2016, на Правном факултету у Ријеци.

Предавала је Облигационо право и Наследно право на припремном курсу за полагање правосудног испита (2015–2016) у организацији Правног факултета Универзитета у Београду и Службеног гласника, а од 2018. предаје Облигационо право на припремном курсу за полагање правосудног испита који самостално организује Службени гласник. Учествује у извођењу наставе из Грађанског права на на припремном курсу за полагање правосудног испита у Црној Гори у организацији Факултета правних наука Универзитета Доња Горица у Подгорици.

Према индивидуалним статистичким извештајима о вредновању педагошког рада наставника на Универзитету у Београду просечна оцена педагошког рада др Марије Караникић Мирић током целог изборног периода то јест током претходних пет година износи 4,77. Посебни коментари о њеном раду који су изречени у оквиру студентских анкета изузетно су похвални, особито у погледу начина на који наставник односно руководилац студијске групе излаже материју, организује час и комуницира са студентима.

3. НАУЧНИ РАДОВИ

А) После избора у звање ванредног професора (2014–2018)

I Монографије

1. **Промена дужника**, научна монографија, Службени гласник, Београд 2017, 1–196. Предговор написао проф. др Драгор Хибер. Рецензенти: проф. др Миодраг В. Орлић, проф. др Душан Николић, проф. др Драгор Хибер (M42). ISBN 978-86-519-2035-9.
2. ‘Serbia’. In **International Encyclopaedia of Laws: Tort Law**, edited by Ingrid Boone. Alphen aan den Rijn, NL: Kluwer Law International, 2015, 1–178 (M12). ISBN 978-90-411-1573-7.
3. **Објективна одговорност за штету**, друго неизмењено издање, Службени гласник, Београд 2016, 1–256. ISBN 978-86-519-0865-4. Прво издање ове књиге узето је у обзир приликом избора у звање ванредног професора.

II Чланци и поглавља у зборницима

1. **Постјугословенски „живот“ правила о вануговорној одговорности у Србији**, рад изложен на међународној конференцији „Razvojne tendence v obligacijskem pravu: ob 40-letnici Zakona o obligacijskih razmerjih“, која је одржана 15. и 16. новембра 2018. на Правном факултету Универзитета у Љубљани у организацији тог факултета и његовог Института за упоредно право. Прихваћено за објављивање у целини (M31).

2. **Одговорност државе за штету причињену извршењем арбитражне одлуке којом је повређено право ЕУ**, *Право и привреда* 4–6/2018, 246–266 (M51).
3. **Романска субјективна новација променом дужника: постоји ли српски еквивалент?**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 8, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2018, прихваћено за штампу (M44).
4. **Промена дужника у новом француском праву – крај једне контроверзе?**, у: Саша Гајин, Милош Живковић (ур.), *Свечани зборник у част професора Владимира В. Водинелића*, Београд 2018, прихваћено за штампу (M14).
5. **Одговорност произвођача за потенцијални дефект**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, VIII део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2018, 194–213 (M44).
6. **Субјективна концепција немовинске штете**, у: Звонимир Слакопер, Маја Буковац Пувача, Габријела Михелчић (ур.), *Liber Amicorum Алдо Радоловић*, Правни факултет Свеучилишта у Риједи, Ријека 2018, 395–414 (M14).
7. **Одговорност произвођача вакцине у пракси Европског суда правде**, *Српска политичка мисао* 4/2017, 137–159 (M24).
8. **Рестриктивност законског одређења појма управног уговора у српском праву**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 7, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2017, 187–198 (M44).
9. **General Clause on Strict Liability in Comparative Perspective**, in: Tatjana Jevremovic Petrović, Bojan Milisavljević, Miloš Živković (eds.), *Law and Transition*, University of Belgrade Faculty of Law, Belgrade 2017, 345–356 (M31). Штампано у целини и у изводу (књизи апстраката).
10. **A Critical Look at the Subjective and Objective Purposes of Contract in Aharon Barak's Theory of Interpretation**, in: International Association for the Philosophy of Law and Social Philosophy, *Peace Based on Human Rights*, Faculdade de direito Universidade de Lisboa, Lisboa 2017, 266–267. Саопштење с међународног скупа штампано у изводу (M34) које се овде не узима се у обзир.
11. **Утицај Директиве о правима потрошача на српско потрошачко право**, *Право и привреда* 7–9/2017, 570–588 (M63).
12. **Забрана непоштене пословне праксе**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, VII део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2017, 156–173 (M44).
13. **A Critical Look on Subjective and Objective Purposes of Contract in Aharon Barak's Theory of Interpretation**, *Baltic Journal of Law & Politics* 2/2016, 1–22 (M31).
14. **Non-Pecuniary Loss in Serbian Tort Law: Time for a Change in Paradigm?**, u: *SEE | EU Cluster of Excellence in European and International Law Series of Papers*, Volume 2, Verlag Alma Mater, Saarbrücken 2016, 25–40 (M14).

15. **Субјективна сврха уговора у Бараковој теорији тумачења**, у: Будимир Кошуткић, Јасминка Хасанбеговић, Марија Караникић Мирић *et al.*, *Арон Барак – судија и теоретичар права*, Српско удружење за правну и социјалну филозофију, Београд 2016, 116–131 (M44).
16. **Прилог разумевању правила о солидарној одговорности ималаца моторних возила (чл. 178 ст. 4 ЗОО)**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 6, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016, 188–201 (M44).
17. **Штета услед нежељеног рођења и нежељеног живота: Осврт на Зојин закон**, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2016, 105–131 (M24).
18. **Историја идеје о моралној штети у модерном српском грађанском праву**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, VI део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016, 183–194 (M44).
19. **Слобода прекограничног пружања услуга**, коауторски с Татјаном Јевремовић Петровић, *Право и привреда* 7–9/2016, 226–244 (M51).
20. **Грађанскоправни третман животиње у штетном догађају**, у: Марија Караникић Мирић, Марко Давинић, Игор Вуковић (ур.), *Животиње и право*, тематски зборник, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016, 155–173 (M44).
21. **Наследивост права на накнаду моралне штете**, Правни живот 5–6/2015, 37–56, први пут објављено у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, V део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2015, 172–191. Објављено и у зборнику радова са XX Будванских правничких дана одржаних 8–12. јуна 2015: Слободан Перовић (ур.), *Актуелна питања савременог законодавства*, Београд 2015, 39–58 (M63).
22. **Усаглашавање права Републике Србије с Директивом 2006/123/EЗ о услугама на унутрашњем тржишту**, коауторски с Милошем Вукотићем, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 5, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2015, 189–212 (M44).
23. **Уговорена форма уговора о отуђењу непокретности**, *Српска политичка мисао* 2/2015, 313–339 (M24).
24. **Објективизовање моралне штете**, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, свеска 152, 3/2015, 487–503 (M24).
25. **Историја поштковања законске форме уговора о отуђењу непокретности у српском праву**, *Теме – часопис за друштвене науке*, 4/2015, 1295–1317 (M24).
26. **Тип одговорности правног лица по чл. 172 ЗОО**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, IV део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 166–187 (M44).
27. **Колективна заштита потрошача у српском праву**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 4, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 165–186. Објављено и у: *Анали Правног факултета Универзитета у Зеници*, Vol. 14, 2014, 57–83 (M24, HeinOnline).

28. **Одговорност јавних бележника у српском грађанском праву**, *Правни живот* 10/2014, 559–584 (M51).
29. **Одговорност за штету по српском Грађанском законнику: један основ или њихова множинна?**, у: Милена Полојац, Зоран С. Мирковић, Марко Ђурђевић (ур.), *170 година од усвајања српског Грађанског законика*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 319–342 (M44).

III Уредништва

1. Будимир Кошутинић, Јасминка Хасанбеговић, Марија Караникић Мирић *et al.*, **Арон Барак – судија и теоретичар права**, Српско удружење за правну и социјалну филозофију, Београд 2016 (M48). ISBN: 978-86-6047-220-7.
2. Марија Караникић Мирић, Марко Давинић, Игор Вуковић (ур.), **Животиње и право**, тематски зборник, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016 (M48). ISBN: 978-86-7630-632-9.

Категорија	Број радова у категорији	Укупан број бодова
M12	1	10
M14	3	15
M24	6	24
M42	1	7
M44	11	33
M48	2	4
M51	3	9
M63	2	1
M31	3	10,5

Укупно: **113,5 бодова**

Б) После избора у звање доцента

1. **Understanding the Enforcement Malfunction of Consumer Legislation in Serbia**, *Journal of Consumer Policy* 3/2013, 231–246 (M23).
2. **Објективна одговорност за штету**, монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2013, 246 страна (M42).
3. Marija Karanikic, Hans W. Micklitz, Norbert Reich (eds.), **Modernising Consumer Law. The Experience of the Western Balkan**, Volume 34 of Schriftenreihe des Instituts für Europäisches Wirtschafts- und Verbraucherrecht e.V., Institut für Europäisches Wirtschafts- und Verbraucherrecht, Nomos, Berlin 2012, 1–485. Уређивање монографије, коауторство на неким поглављима (163–219) и на моделу закона који је објављен у овој монографији (M18+M14).
4. **Кривица као основ деликтне одговорности у грађанском праву**, монографија (приређена докторска дисертација), предговор написао проф. др Миодраг Орлић, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2009, 363 стране.

5. **Ограничења одговорности за штету у српском праву**, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2012, 244–273 (M24).
6. **Застарелост потраживања накнаде штете проузроковане кривичним делом**, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2011, 178–204 (M24).
7. **Кривица као основ деликтне одговорности лекара у грађанском праву**, *Правни живот* 10/2013, 623–638 (M51).
8. **Одговорност власника моторног возила као предуслов обавезе осигураваача**, *Правни живот* 10/2011, 685–707 (M51).
9. **Одмеравање накнаде штете према вредности коју је ствар имала за оштећеника**, *Crimen – Часопис за кривичне науке* 1/2011, 67–87 (M53).
10. **Contract Terms in the General Contract Law of the Republic of Serbia**, in: Nada Dollani, Christa Jessel Holst, Tatjana Josipovic (eds.), **Unfair Contract Terms in General Contract Law**, Civil Law Forum for South East Europe. Volume I, Skopje 2012, 232–242 (двојезични зборник, превод на српски 218–229) (M14).
11. **Механизми заштите законом гарантованих права потрошача**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 3, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2013, 169–191 (M44).
12. **Грађанскоправна одговорност због ускраћивања помоћи**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, III део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2013, 187–209 (M44).
13. **Дужност обавештавања у српском потрошачком праву**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 2, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012, 199–221 (M44).
14. **Одговорност државе за штету услед терористичких аката, јавних демонстрација или манифестација**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, II део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2012, 188–203 (M44).
15. **Усклађеност српског потрошачког права са Директивом 99/44/ЕЦ о продаји робе широке потрошње и пратећим гаранцијама**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 1, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2011, 173–191 (M44).
16. **Промена дужника**, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2010, 229–257 (M24).
17. **Правна дејства преузимања дуга**, *Правни живот* 10/2010, 841–855 (M51).
18. **Претпоставка кривице у грађанском праву**, *Правни живот* 11/2009, 941–958 (M51).
19. Christa Jessel-Holst, Gale Galev (eds.), **EU Consumer Contract Law – Civil Law Forum for South East Europe**, Volume III, GTZ, Belgrade 2010: Overview of the Legislative Techniques, 436–440; Unfair Terms Directive, 458–477; Transposition of the Proposed Directive on Consumer Rights, 561–562 (двојезични зборник, превод на српски 605–609, 626–645, 726). (M14)

20. **Šta je novo u srpskom ugovornom (potrošačkom) pravu?**, u: Stevan Lilić (ur.), *Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije*, Knjiga 5, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd 2010, 127–146 (M44).
21. **Nepravične odredbe u potrošačkim ugovorima**, u: Stevan Lilić (ur.), *Pravni kapacitet Srbije za evropske integracije*, Knjiga 4, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd 2009, 128–146 (M44).

Ц) После избора у звање асистента

1. **Кривица као основ вануговорне грађанскоправне одговорности**, докторска дисертација одбрањена с одликом 7. октобра 2008. године на Правном факултету Универзитета у Београду, 414 + XXXII + 38 страна.
2. **О односу субјективне и објективне одговорности**, *Правни живот* 10/2008, 623–638.
3. **Правни капацитет Србије за евроинтеграције у области одговорности произвођача ствари с недостатком**, у: Стеван Лилић (ур.), *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције* 3, Правни факултет, Београд 2008, 121–138.
4. **Кривица као етички или технички појам**, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2008, 181–193.
5. **Ненаручене пошиљке у праву ЕУ и Србије**, у: Стеван Лилић (ур.), *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције* 2, Правни факултет, Београд 2007, 121–134.
6. **Одговорност за загађивање животне средине**, *Правни живот* 9/2007, 455–479.
7. **Принципи европског одштетног права - упоредни осврт на основе и услове одговорности**, у: Стеван Лилић (ур.), *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције* 1, Правни факултет, Београд 2006, 162–187.
8. **О разграничењу кривице од узрочности и противправности**, *Правни живот* 10/2006, 1031–1044.
9. **Осврт на нови Закон о одговорности произвођача ствари с недостатком**, *Право и привреда* 5–8/2006, 485–505.
10. **Development Risks**, *Annals of the Faculty of Law in Belgrade – International Edition* 1/2006, 117–148.
11. **Приказ књиге**: David Ibbetson, *A Historical Introduction to the Law of Obligations* (Oxford University Press, New York 2001), *Анали Правног факултета у Београду* 1/2006, 190–194.
12. **Одговорност за штету од ствари с недостатком за који се није могло знати**, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2005, 161–195.
13. **Нормативно у поимању узрочности као основа грађанскоправне одговорности**, *Правни живот* 10/2005, 985–1015.

Д) До избора у звање асистента

1. **Кривица као основ грађанскоправне одговорности**, *Правни живот* 10/2004, 443–475.
2. **Одговорност за штету од производа (у праву Европске уније и Сједињених Америчких Држава)**, *Правни живот* 10/2003, 711–737.
3. **Приказ књиге: Jesse Dukeminier, Stanley M. Johanson, “Wills, Trusts and Estates”, (Sixth Edition, Aspen Law and Business, New York, 2000)**, *Анали Правног факултета у Београду* 1–2/2002, 290–297.
4. **Сукоб правних основа узастопних стицања исте непокретности**, *Правни живот* 10/2001, 463–482.
5. **Слобода примарног оснивања предузећа у праву Европске заједнице**, *Страни правни живот* 1–3/2002, 253–273.
6. **Високи савет правосуђа Србије**, поглавље у монографији: Весна Ракић Водинелић *et al.*, *Правосудни савети*, Институт за упоредно право, Београд 2003, 205–220.
7. **Приказ књиге: Christelle Coutant-Lapalus, Le principe de la réparation intégrale en droit privé (Institut de droit des affaires, Presses universitaires d’Aix-en-Provence, Aix-en-Provence 2002)**, *Анали Правног факултета у Београду* 3–4/2004, 625–633.
8. **Преглед судских одлука из области грађанског права**, *Анали Правног факултета у Београду* 3–4/2004, 570–606.
9. **Приказ књиге: Peter Cane, Responsibility in Law and Morality (Hart Publishing, Oxford – Portland Oregon 2002)**, *Анали Правног факултета у Београду* 1–2/2003, 286–292.
10. **Приказ књиге: Simon Taylor, L’harmonisation communautaire de la responsabilité du fait des produits défectueux. Etude comparative du droit anglais et du droit français (Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, Paris 1999)**, *Анали Правног факултета у Београду* 1–2/2003, 293–300.
11. **Council Directive 85/374/EEC on liability for defective products**, (5.5 ауторских табака, на енглеском језику, необјављено), рад написан 2002, током летње праксе на *Duke University School of Law*.
12. **Превод са енглеског језика: Европска повеља о статусу за судије, и Препорука Р (94) 12 Савета министара државама чланицама о независности, ефикасности и улози судија**, у монографији: Весна Ракић Водинелић *et al.*, *Правосудни савети*, Институт за упоредно право, Београд 2003, 223–232.

4. ПРИКАЗ РАДОВА ОБЈАВЉЕНИХ У ПЕРИОДУ НАКОН ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

1. **Промена дужника**, научна монографија, Службени гласник, Београд 2017, 1–196. Предговор написао проф. др Драгор Хибер. Рецензенти: проф. др Миодраг В. Орлић, проф. др Душан Николић, проф. др Драгор Хибер (М42). ISBN 978-86-519-2035-9.
Домаћа правна теорија до сада није поклонила довољно пажње вољној промени дужника, иако се ради о једном практички важном и теоријски провокативном грађанскоправном институту.

Ова књига садржи продубљену теоријску, компаративну, историјску и догматичку анализу правних механизма којима се постиже промена личности односно повећање броја личности на пасивној страни у облигацији, при чему сама облигација задржава свој идентитет. Ауторка приказује мукотрпан историјски развој идеје да обавеза може да се одвоји од личности дужника, то јест да идентитет дужника није одређујуће својство облигације.

Правни системи који су се у материји промене дужника развијали под утицајем француског грађанског кодекса, начелно не прихватају да промена личности која дугује може да се изведе тако да облигација сачува идентитет. Насупрот томе, правни системи који су се развијали под утицајем пандектне традиције прихватају да промена дужника не мора да угаси облигацију. Они познају преузимање дуга као аутономну установу грађанског права. Међу њих спадају и сви правни системи који баштине југословенски Закон о облигационим односима.

Ауторка детаљно анализира различите правне механизме којима се постиже персонална промена на дужничкој страни у облигацији, као и бројне установе које служе за постизање приближних правних последица у системима у којима се сматра да је дуг инхерентно непреносив. За теоретичаре грађанског права посебно су значајни делови ове монографије који се односе на сложену теоријску расправу о (не)преносивости дугова која већ дуже од једног века траје у француској правној доктрини, као и разлози због којих је 2016. године француски законодавац коначно попустио и посебно уредио један облик вољне промене личности која дугује. Правне практичаре посебно ће интересовати детаљна анализа домаћих правила о преузимању дуга и приступању дугу те њихово разграничење од јемства, новације и уговора у корист трећег.

Монографија *Промена дужника* има 196 страна (13,7 ауторских табака), подељених у пет поглавља, са списком коришћене литературе на енглеском, француском и српском језику (стр. 187–196) који броји 219 библиографских јединица.

Прво поглавље монографије носи наслов „Промена личности која дугује“ (стр. 15–41) и састоји се од следећих одељака: Потешкоће с прихватањем идеје о замењивости дужника, Правни механизми промене дужника, Четворпа таксономија и друге класификације, Облигација или облигациони однос, Предмет даљег разматрања.

У другом поглављу под насловом „Како мислити о преузимању дуга“ (стр. 43–57) налазе се одељци: Облигација као строго лична веза, Дуг као недобро (*non-bien*), Замењивост дужника.

Треће поглавље монографије носи наслов „Римски корени: Промена дужника као вид новације“ (стр. 59–71).

У четвртном поглављу под насловом „Савремени живот идеје о непреносивости дуга“ (стр. 73–112) налазе се одељци: Идентитет облигације, Идеја о непреносивости дуга у француском праву, Савремени супститути (делегација, уговор у корист трећег), Да ли је могућа конвергенција?, Нова правила о цесији дуга у француском праву (2016).

Пето поглавље монографије носи наслов „Четворна таксономија вољне промене дужника“ (стр. 113–185) и састоји се од следећих одељака: Интерна ослобађајућа промена дужника (преузимање дуга), Екстерна кумулативна промена дужника (приступање дугу), Екстерна ослобађајућа промена дужника (преузимање дуга уговором повериоца и трећег лица), Интерна кумулативна промена дужника (приступање дугу уговором дужника и трећег лица).

У Предговору књиге *Промена дужника* који је написао др Драгор Хибер, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду, стоји:

„У питању је вредна студија, о важном питању, која и тематиком и начином обраде обогаћује нашу правну литературу. Она би сигурно била запажено дело и у правној литератури држава у којима су традиција и актуелна правна продукција знатно богатији од наше. Ради се о монографији која је хвале вредна, каква се и очекивала од истраживача попут проф. др Марије Караникић Мирић, која је овом књигом још једном потврдила да је заслужено признат и хваљен представник београдске школе грађанског права.“

Приказ научне монографије *Промена дужника* објављен је у часопису Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци из 2018. године.¹

Научна монографија *Промена дужника* писана је јасним и лепим стилем. Њена структура је чврста – излагања су повезана у разумљиву и наизглед једноставну целину. Ауторка је на продубљени начин обрадила један од фундаменталних института облигационог права, и то на основу самосталног подробног истраживања. У своме раду примењивала је историјски, упоредноправни и правнодогматички метод. Показала је завидан ниво аналитичности, као и лепу способност систематизације и синтетисања сазнања до којих је дошла.

Из свега наведеног Комисија закључује да монографија *Промена дужника* представља значајан допринос науци грађанског права и да свим својим обележјима квалификује др Марију Караникић Мирић за звање у које се бира.

2. ‘Serbia’. In *International Encyclopaedia of Laws: Tort Law*, edited by Ingrid Boone. Alphen aan den Rijn, NL: Kluwer Law International, 2015, 1–178 (M12). ISBN 978-90-411-1573-7.

Реч је о научној монографији која у свему прати међународне токове науке грађанског права. Објављена је као обимна енциклопедијска одредница о српском одштетном праву односно о установи вануговорне одговорности за штету у оквиру угледне Клуверове Међународне енциклопедије права.

Главни уредници овог издања били су Em. Prof. Dr. Roger Blanpain † (Leuven) и Prof. Dr. Frank Hendrickx (Tilburg), а уредник Prof. Dr. Ingrid Boone (Leuven).

Књига се састоји од 16,5 ауторских табака, укључујући детаљан садржај, листу скраћеница, индекс појмова и обиман списак коришћене литературе, који пак обухвата четрнаест аутоцитата.

---

¹ Дејан Пилиповић, „Промена дужника из пера проф. Марије Караникић Мирић“, *Годишњак Правног факултета Универзитета у Бањој Луци* бр. 40/2018, стр. 247–250.

Монографија се састоји од уводног дела и шест тематских поглавља. Уводни део (*General Introduction*, pp. 13–50) садржи основне податке о правном систему Републике Србије, а потом подробна излагања о функцијама грађанскоправне одговорности за причињену штету, односу кривичноправне и грађанскоправне одговорности, односу уговорне и вануговорне одговорности те о интересима који уживају грађанскоправну заштиту и због чије повреде може да се захтева накнада.

Први део монографије посвећен је Одговорности за сопствени чин (*Liability for One's Own Acts*, pp. 51–72) и садржи излагања о општим питањима вануговорне одговорности за последице властитог поступања (противправност и кривица, схватања о кривици, дугована пажња, способност за расуђивање), а потом одељке о посебним облицима одговорности за сопствени чин, укључујући одговорност стручњака (лекара, адвоката, архитеката и других) те одговорност носилаца јавних овлашћења. Ту су и излагања о злоупотреби права, повреди угледа, части и приватности те одговорности за последице мешања у туђе уговорне односе.

Други део монографије посвећен је Одговорности за другога (*Liability for Acts of Others*, pp. 73–94) укључујући одговорност послодавца за запосленог, одговорност за подизвођаче, одговорност правних лица за њихове органе те одговорност за ствари и животиње.

Трећи део монографије носи наслов Облици објективне одговорности (*Forms of Strict Liability*, pp. 95–114) и садржи излагања о централном случају објективне одговорности и посебним случајевима као што су одговорности за моторно возило у покрету и производ с недостатком, одговорност за загађивање животне средине, одговорност за услуге и друго.

У четвртм делу монографије који је посвећен либераторним разлозима и уговорном искључењу одговорности (*Defences and Exception Clauses*, pp. 115–128) налазе се излагања о застарелости потраживања накнаде штете, разлозима који искључују одговорност, као што су пристанак оштећеника, стање нужде, самоодбрана, самопомоћ и друго, затим излагања о доприносу оштећеника и уговорном ограничењу односно искључењу одговорности.

Пети део монографије посвећен је Узрочности (*Causation*, pp. 129–134).

У шестом делу монографије обрађена су питања о штети и њеној накнади (*Remedies*, pp. 135–170). Ту се налазе излагања о општим принципима накнаде штете, врстама штете за које се може захтевати накнада, дужности оштећеника да предузме мере да би се смањила штета. Следе излагања о начинима на које се процењује штета и досуђује накнада, посебно излагање о штети и накнади у контексту телесне повреде и смрти те односу између права на накнаду штете и права по основу осигурања и социјалног осигурања. Коначно, ту су и посебни одељци о другим захтевима поводом штетног догађаја, као што су захтев из правно неоснованог обogaћења и захтев да се престане с повредом права, те питање казнене накнаде и њених функционалних еквивалената.

3. **Објективна одговорност за штету**, друго измењено издање, Службени гласник, Београд 2016, 1–256. ISBN 978-86-519-0865-4.

Прво издање ове књиге узето је у обзир приликом избора у звање ванредног професора, па овде неће бити ни приказана, ни вреднована.

4. **Постјугословенски „живот“ правила о вануговорној одговорности у Србији**, рад изложен на међународној конференцији „Razvojne tendence v obligacijskem pravu: ob 40-letnici Zakona o obligacijskih razmerjih“, прихваћен за објављивање у целини (M31).

Предмет овога рада јесу темељна обележја установе вануговорне одговорности у савременом српском праву, а пре свега: општи грађанскоправни деликт, плуралитет основа одговорности за причињену штету, могућност заснивања одговорности за другога, објективно схватање о кривици као социјалном факту, апстрактно мерило кривице, пачелно непостојање везе између степена штетникове кривице и обима накнаде на коју оштећеник има право (начело интегралне накнаде), оборива законска претпоставка обичне непажње, специфичан однос појмова противправности и објективно схваћене кривице, општа норма о објективној одговорности за реализацију повећаног ризика, чиста субјективна концепција неимовинске штете и последично становиште да правно лице не може да буде титулар права на накнаду такве штете. Општа законска правила о вануговорној одговорности за причињену штету нису се битно мењала у Србији после распада заједничке државе. Ауторка се стога окреће судској пракси и правничкој мисли у Србији у постјугословенском периоду, да би утврдила да ли је ту дошло до неких промена. Поред тога, ауторка разматра правила о вануговорној одговорности у Преднацрту будућег српског грађанског кодекса, као и постјугословенски развој различитих секторских правила о вануговорној одговорности за причињену штету.

5. **Одговорност државе за штету причињену извршењем арбитражне одлуке којом је повређено право ЕУ**, *Право и прецедента* 4–6/2018, 246–266 (M51).

Имајући у виду све већи значај арбитраже као алтернативног механизма за решавање потрошачких спорова, циљ овога рада јесте да се прикажу и размотре схватања која је Европски суд правде изложио средином 2016. године у Пресуди C–168/15 (*Tomášová*), о одговорности државе за штету причињену извршењем арбитражне одлуке којом су погрешно примењена односно занемарена правила о апсолутној ништавости неправичних одредаба потрошачког уговора. Реч је о законским правилима којима су у унутрашње право државе чланице преузете одредбе Директиве 93/13/ЕЕЗ. Ова пресуда је важна и за српско право, пошто постоји уставна обавеза Републике Србије да штити потрошаче и њена законска обавеза да унутрашње стандарде заштите потрошача усагласи са стандардима који важе у ЕУ. Шире посматрано циљ овога рада је и да се укаже на релативно нову везу између уговорног потрошачког права ЕУ и арбитраже.

6. **Романска субјективна новација променом дужника: постоји ли српски еквивалент?**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 8, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2018, прихваћено за штампу (M44).

Циљ овог рада јесте да се представи француски институт субјективне новације променом дужника или субјективне новације на дужничкој страни (*la novation par changement de débiteur ili ex parte debitoris*), да се прикажу разлози због којих ова нама слабо позната установа губи значај у француском праву те да се испита да ли у српском праву постоје њени функционални еквиваленти. Романска субјективна новација јесте институт на заласку. Њена важност се смањује прихватањем идеје о преносивости права и обавеза и замењивости поверилаца и дужника, односно увођењем посебних именованих установа које омогућавају да се потраживања и дугови ставе у правни промет а да цедирањем не изгубе идентитет. Субјективна

новација је изворно уређена француским Грађанским закоником и преживела је недавну реформу француског облигационог права. Рекло би се да ју је кодификатор сачувао претезно из историјских разлога. Субјективна новација на поверилачкој страни (*ex parte creditoris*) никада није била особито важан институт у систему француског Грађанског кодекса, пошто је Кодекс од почетка посебно уређивао цесију потраживања. Прихватање идеје о преносивости дугова односно замењивости дужника ишло је много теже, па је све до реформе француског облигационог права субјективна новација променом дужника (*ex parte debitoris*) служила као један од несавршених супститута за германско преузимање дуга. Међутим, посебна правила о цесији дуга (*cession de dette*) уведена су у француски Грађански кодекс 2016. године и од тада се корисност субјективне новације на дужничкој страни драстично смањује. У систему југословенског ЗОО, као и у другим системима који посебно урешују промену субјеката у облигацији која задржава идентитет (уступање потраживања, преузимање дуга), субјективна новација није потребна као замена за недостајуће институте. Ако буде тражио функционални еквивалент субјективне новације на дужничкој страни, француски правник га неће наћи међу југословенским односно српским правилима о новацији, јер наше право познаје само објективну новацију, то јест промену облигације међу истим субјектима, односно гашење постојеће облигације да би се засновала нова, суштински различита облигација међу субјектима који се не мењају. Функционални еквивалент овог романског института на заласку налази се на другом месту: правни ефекти субјективне новације на дужничкој страни у српском праву могу најприближније да се постигну фидуцијарним уступањем потраживања уместо испуњења, као и модификованим (либераторним) уговором у корист трећег лица.

7. **Промена дужника у новом француском праву – крај једне контроверзе?**, у: Саша Гајин, Милош Живковић (ур.), *Свечани зборник у част професора Владимира В. Водинелића*, Београд 2018, прихваћено за штампу (M14).

Историја француског облигационог права обележена је традиционалним отпором према идеји о преносивости дуга, али и сталним крстањем ка прихватању те идеје. За разлику од правних система германског круга, француско право традиционално не познаје самосталан институт преузимања дуга. Расправа о томе да ли је могуће да облигација преживи промену субјекта који дугује трајала је више од сто година. Велики број угледних правних писаца остао је упоран у ставу да је дуг инхерентно непреносив а дужник незамењив, односно да постоји нешто у дугу, или у дужнику, или уопште у облигационом односу што онемогућава да се дуг пренесе на другога, односно да се промени субјекат који дугује а да облигација задржи идентитет. За то су давали бројне разнолике аргументе: класичне аргументе који се тичу заштите повериоца; аргументе који се заснивају на мишљењу да ћутање француског законодавца значи начелну забрану трансфера дугова; разлог каузалне руптуре; разлоге који почивају на схватању да дуг није ствар, нема имовинску вредност и стога не може бити у промету. Упркос јаком доктринарном отпору, постојала је друштвена потреба за институтом који би омогућио промену субјекта на пасивној страни у облигацији која задржава свој идентитет. О постојању те потребе сведоче установе које се у француском праву традиционално користе за постизање приближних правних ефеката, као што су либераторни уговор у корист трећег и савршена делегација. Међутим, старе установе су листом новаторне и стога неподесне за постизање жељеног циља. Све оне по природи ствари не могу да очувају идентитет пренетог дуга. Покушаји да се изигра принцип иза којег се чврсто стоји сведоче о постојању друштвене потребе да се облигација као имовинска

вредност стави у промет и економски употреби. Француски законодавац је 2016. године наизглед ставио тачку на ову контроверзу: У склопу реформе француског облигационог права у Грађански законик унета су правила о промени дужника као самосталном институту и то под називом цесија дуга (*cession de dette*). Још увек нема судских одлука из којих би могла да се наслути будућа судбина нових правила. Теоријска рецепција нове установе за сада је опрезна а понекад и отворено негативна. Циљ овог рада јесте да се укаже на посебан значај који новоуведена правила имају за француско право те да се сагледа њихов рани „живот“ и начин на који их за сада вреднује француска правна доктрина.

8. **Одговорност произвођача за потенцијални дефект**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, VIII део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2018, 194–213 (M44).

Пресуда Европског суда правде у случају *Boston Scientific Medizintechnik* из 2015. године изазвала је велику пажњу научне и стручне правничке јавности и медицинске индустрије. Важна је зато што садржи ново, шире тумачење правила Директиве о одговорности за производ с недостатком. Европски суд је том пресудом увео концепт потенцијалног недостатка у област објективне одговорности произвођача и то у вези с уградним медицинским уређајима као што су пејсмејкер и кардиовертер дефибрилатор. Концепт потенцијалног недостатка односи се на уградне медицинске уређаје који потичу из абнормално ризичних производних серија, при чему доказивање да је конкретан уређај из такве серије заиста дефектан подразумева његово хируршко уклањање из тела пацијента. Пресуда је важна и за српско право, пошто постоји уставна обавеза Републике Србије да штити потрошаче и њена законска обавеза да унутрашње стандарде заштите потрошача усагласи са стандардима који важе у ЕУ. Постоје различита читања пресуде *Boston Scientific* у правној литератури, па остаје да се види како ће национални судови разумети концепт потенцијалног недостатка односно како ће га Европски суд правде разјаснити у неком будућем случају. Ауторка покушава да одговори на нека од спорних питања: Како се препознаје потенцијални недостатак? Како се доказује да је узрок штете нешто што само потенцијално постоји? На које врсте производа могу да се примене правила о одговорности за потенцијални недостатак? Ко сноси трошкове хируршког уклањања односно замене потенцијално дефектног уређаја, ако се накнадно испостави да уређај који је извађен из тела пацијента нема недостатака? Ауторка сматра да из пресуде произлази да се као недостатак у уградном медицинском уређају из абнормално ризичне производне серије квалификује и сама чињеница да постојање недостатка може да се утврди искључиво уклањањем тог уређаја из људског тела или другом методом која представља повреду телесног интегритета пацијента на коју он није дужан да пристане.

9. **Субјективна концепција неимовинске штете**, у: Звонимир Слакопер, Маја Буковац Пувача, Габријела Михелчић (ур.), *Liber Amicorum Алдо Радоловић*, Правни факултет Свеучилишта у Риједи, Ријека 2018, 395–414 (M14).

Супротстављеност субјективног и објективног схватања о неимовинској штети одавно је позната у правној науци. У југословенском праву била је разрешена у корист чисте субјективне концепције неимовинске штете. Под утицајем схватања које је у правној теорији тог времена заступао Обрен Станковић, југословенски законодавац се приклоњено идеји о неимовинској штети као оштећениковом интимном трпљењу. У субјективној парадигми неимовинску штету чине оштећеников бол или страх, односно повреда оштећеникове интимне сфере која доводи до поремећаја у његовој психичкој равнотежи. Супротно од тога, под

објективном концепцијом неимовинске штете мисли се на свако разумевање те штете као повреде личног добра или објекта неимовинског права или самог неимовинског права или правом заштићеног неимовинског интереса, а у сваком случају, без обзира на то да ли је та повреда имала за резултат бол или страх односно оштећениково интимно трпљење. Колико је субјективна концепција неимовинске штете упечатљиво обележје југословенског ЗОО, толико је критика те концепције упечатљиво обележје теоријског опуса Алда Радоловића. Стога су у овом раду прво приказана основна обележја субјективног модела неимовинске штете, а потом изложена и размотрена стандардна критика тог модела, укључујући примедбе које му је доследно упућивао Алдо Радоловић.

10. Одговорност произвођача вакцине у пракси Европског суда правде, Српска политичка мисао 4/2017, 137–159 (M24).

У овом чланку ауторка покушава да допринесе стишавању буре која се у стручној медицинској и најширој пестручњачкој јавности неоправдано подигла поводом погрешних медијских интерпретација одлуке Европског суда правде у случају C-621/15 (*N.W. and others v Sanofi Pasteur*) из јуна 2017. У том циљу приказује чињенично стање и начин на који се овај француски случај нашао пред Европским судом правде, разматра спорна правна питања и начин на који је Европски суд на њих одговорио, указује на различитост појмова узрочности у праву и у медицинској науци. Пресуда Европског суда не мења постојећи режим одговорности произвођача вакцине, већ разјашњава стандарде које национална правила доказног поступка треба да испуне да не би била у супротности с правилом из чл. 4 Директиве о одговорности за производе с недостатком. По том правилу терет доказивања недостатка у производу, настале штете и узрочне везе између недостатка и штете пада на оштећеника. Када не постоје научна сазнања о томе да ли је одређена вакцина узрок односно да ли доприноси појави одређеног обољења, правична расподела повећаног ризика у условима убрзаног технолошког развоја и асиметрије информација налажу да се не искључи свака могућност да се узрочна веза у судском поступку доказује и другим средствима, а не само резултатима медицинских истраживања.

11. Рестриктивност законског одређења појма управног уговора у српском праву, у: Стеван Лиљич (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 7, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2017, 187–198 (M44).

Управни уговор је постао законска категорија српског права у марту 2016, када је нови Закон о општем управном поступку (ЗОУП) ступио на снагу. По правилима тог закона управни уговор се закључује само када је то одређено неким посебним законом. Међутим, домаћи законодавац до сада није изричито квалификовао ниједан уговор управе (*contrat d'administration*) као управни уговор (*contrat administratif*). Управни уговор није део домаће правне традиције; српско право још увек не располаже ни законском, ни судском, ни правнотеоријском типологијом управних уговора. Ауторка сматра да би домаћи судови требало да се уздрже од „препознавања“ управних уговора међу уговорима управе који су законом уређени пре доношења ЗОУП, као што су уговор о јавној набавци, уговор о поверавању вршења јавне службе и уговор о јавно-приватном партнерству, јер ни законодавац ни домаћа правна мисао а ни сами судови нису до сада изградили мерила за то препознавање. Наиме, ЗОУП садржи оскудна и непотпуна општа правила о управном уговору. Њима је установљен фрагментаран правни режим за једну врсту субординационих уговора управе. Законске одредбе о управном уговору отежавају

или чак онемогућавају странци да раскине такав уговор у случајевима када би то под одређеним условима могла да учини по општим правилима уговорног права. Насупрот томе, правни положај органа као уговорне стране ојачан је новим правилима ЗОУП: уведени су неки нови раскидни разлози и могућност да орган решењем раскине управни уговор због неиспуњења односно због тога што странка не пристаје на ревизију због промењених околности. Ако квалификовање одређеног уговора управе као управног уговора може да буде и судско, онда је неопходно да постоји јасно, прецизно и општепознато мерило за такву квалификацију, пошто квалификовање одређеног типа уговора управе као управног уговора има за последицу примену новог законског режима који је протективан према уговорнику с јавноправним овлашћењима.

12. **General Clause on Strict Liability in Comparative Perspective**, in: Tatjana Jevremovic Petrović, Bojan Milisavljević, Miloš Živković (eds.), *Law and Transition*, University of Belgrade Faculty of Law, Belgrade 2017, 345–356 (M31). Штампано у целини и у изводу (књизи апстраката).

У већем броју европских правних система објективна одговорност је уређена методом енумерације извора повећане опасности штете. Законодавац набраја опасне ствари или опасне делатности, то јест прописује шта се све сматра повећаним ризиком штете за који се везује одговорност без обзира на кривицу. Сваки посебан случај објективне одговорности представља изузетак од општег правила да се одговорност за штету не може засновати без кривице. Тако је, примера ради, у аустријском, немачком и швајцарском праву. У мањем броју европских правних система постоји општа норма о објективној одговорности. Примера ради, у савременом француском праву одредба чл. 1241(1) Грађанског законика [пре реформе то је био чувени чл. 1384(1)] разуме се као начелна, општа, генерална одредба о објективној одговорности за штету од ствари у поседу или под контролом одговорног лица (*responsabilité du fait des choses*). У тој конструкцији нема коначне листе повећаних извора опасности за које се одговара по објективном принципу, већ постоји општа, генерална одредба о условима за заснивање објективне одговорности. Судови одређују границе те опште норме, и то интерпретацијом законом прописаних услова за заснивање објективне одговорности и квалификацијом чињеница у појединачним, конкретним случајевима. Српско право се по овом критеријуму сврстава уз француско. То важи и за остале правне системе који баштине општу одредбу југословенског ЗОО о објективној одговорности за штету од ствари или делатности од којих потиче повећана опасност од штете за околину. Слично опште правило садрже и Принципи европског одштетног права, који предвиђају објективну одговорност лица које обавља неку абнормално опасну делатност за штету проузроковану реализацијом ризика који је типичан за ту делатност. Ауторка детаљно анализира различите начине на које је објективна одговорност за реализацију повећаног ризика продирала у европске правне системе. Користи упоредноправни, историјскоправни и правнодогматички метод. Закључује да општа норма о објективној одговорности представља узорно и веома модерно наслеђе југословенског облигационог права.

13. A Critical Look at the Subjective and Objective Purposes of Contract in Aharon Barak's Theory of Interpretation, in: International Association for the Philosophy of Law and Social Philosophy, *Peace Based on Human Rights*, Faculdade de direito Universidade de Lisboa, Lisboa 2017, 266–267.

Саопштење с међународног скупа штампано у изводу (M34) које се не узима се у обзир, пошто је засновано на чланку који ће бити приказан и вреднован у овом Извештају.

14. Утицај Директиве о правима потрошача на српско потрошачко право, *Право и привреда* 7–9/2017, 570–588 (M63).

Предмет рада јесте Директива о правима потрошача (2011) као инструмент пуне то јест максималне хармонизације уговорних потрошачких права држава чланица Европске уније. Рад на том европском пропису трајао је релативно дуго, а политички процеси који су паралелно текли окончани су тако што је Европска комисија као предлагач напустила своје иницијалне позиције и зацртане правно-политичке циљеве. Њено инсистирање на потпуном усаглашавању националних правних поредака довело је до тога да предмет Директиве буде сасвим ограничен у односу на почетну концепцију. Ауторка разматра несугласице везане за рад на тексту Директиве, разлоге због којих је Европска комисија одустала од својих раних амбициозних идеја о максималној хоризонталној хармонизацији уговорног потрошачког права ЕУ, предности и недостатке нормативног механизма пуне хармонизације у општем смислу, као и необичан начин на који је Директива остварила утицај на српско потрошачко право још пре него што је усвојена. Наиме, Европска комисија је 2008. објавила контроверзни Предлог директиве који је од самог почетка био изложен оштрим критикама. Директива која је коначно усвојена једва да личи на тај почетни документ. Међутим, српски законодавац је рано изашао у сусрет Предлогу директиве који је у самој ЕУ у то време био предмет полемика и оспоравања. Поједини елементи тог амбициозног европског покушаја уграђени су у српско потрошачко право већ 2010, а неки од њих су преузети у закон који је данас на снази.

15. **Забрана непоштене пословне праксе**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, VII део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2017, 156–173 (M44).

У српском потрошачком праву је од 2010. године законом дефинисана и забрањена непоштена пословна пракса, укључујући насртљива и обмањујућа поступања трговаца према потрошачима, а повреде те забране прекршајно су санкционисане. Домаћа правила су писана по узору на Директиву о непоштеној пословној пракси (2005), а у новом Закону о заштити потрошача (2014) веома мало су измењена у односу на то како су испрва гласила. Предмет овог рада јесте поменута европска директива која дефинише непоштену пословну праксу и начелно је забрањује, као и одредбе домаћег прописа којима је директива транспонована у српско право. Указано је на правно-политичке разлоге за интервенцију европског законодавца у овој области, размотрена је одлука да то учини инструментом пуне хармонизације, као и начин на који је спроведено усаглашавање српског права с императивним захтевима европског инструмента.

16. **A Critical Look on Subjective and Objective Purposes of Contract in Aharon Barak's Theory of Interpretation**, *Baltic Journal of Law & Politics* 2/2016, 1–22 (M31).

Када су уговорне стране сагласне о тексту уговора који су закључиле, али се не слажу о значењу употребљених речи, задатак циљног тумачења састоји се у утврђивању правног значења текста које на најбољи начин остварује сврху уговора. У Бараковој теорији циљног тумачења уговора сврха уговора разуме се као нормативни концепт, односно као правни конструкт који обухвата и субјективну и објективну сврху уговора чији се језички израз тумачи. Баракова субјективна сврха уговора представља израз аутономије воље уговорних страна. Она је манифестација стварне историјске воље уговорника, њиховог заједничког хтења из времена када је уговор закључен. То хтење може да буде и неразумно. Утврђивање некадашње заједничке воље уговорних страна по Бараку значи да судија утврђује, разоткрива *ex post facto*, туђе ментално стање то јест садржину туђе свести и воље као једну историјску, субјективну, психичку, физиолошко-биолошку чињеницу. Ауторка преиспитује шта се уствари одвија иза Баракове реторике о субјективној сврси уговора. С друге стране, Баракова објективна сврха уговора почива на темељним принципима и вредностима конкретног правног поретка. Она је израз хипотетичке заједничке воље уговорних страна и подразумева њихову разборитост. При утврђивању објективне сврхе уговора, сматра Барак, важнија је спољашња чињеница употребљених речи него садржина историјске воље уговорника, то јест циљ који су стране заиста хтеле да постигну уговором који су закључиле. Ауторка анализира и тај сегмент Баракове теорије циљног тумачења уговора и показује да је у тој теорији тешко разграничити субјективну сврху уговора од његове објективне сврхе када се ова потоња сагледа на нижем степену апстракције, то јест када је Барак разуме као интенцију хипотетичких разумних и пажљивих уговорника у задатим околностима – а не као „вољу система“ односно принципе и вредности на којима почива правни поредак.

17. **Non-Pecuniary Loss in Serbian Tort Law: Time for a Change in Paradigm?**, u: *SEE | EU Cluster of Excellence in European and International Law Series of Papers*, Volume 2, Verlag Alma Mater, Saarbrücken 2016, 25–40 (M14).

У субјективном моделу неимовинска штета се не састоји у повреди неког личног неимовинског права оштећеника, на ни у повреди објекта тог његовог права, него у оштећениковом интимном трпљењу, његовом болу или страху довољног трајања и јачине. Супротно од тога, под објективном концепцијом неимовинске штете мисли се на свако разумевање те штете као повреде личног добра или објекта неимовинског права или самог неимовинског права или правом заштићеног неимовинског интереса, а у сваком случају, без обзира на то да ли је та повреда изазвала оштећениково интимно трпљење. Субјективна концепција неимовинске штете имала је статус догме за југословенске судове, а у Србији је и данас тако. Хрватски законодавац је 2005. године усвојио чисту објективну концепцију неимовинске штете као повреде права личности. У тој парадигми свентуално изазвани бол или страх служе само као параметри при одмеравању накнаде на коју оштећеник има право. Ауторка преиспитује историјске, теоријске и практичне разлоге за објективизовање неимовинске штете у српском праву и закључује да би за српско право била оптимална мешовита концепција неимовинске штете.

18. **Субјективна сврха уговора у Бараковој теорији тумачења**, у: Будимир Кошутећ, Јасминка Хасанбеговић, Марија Караникић Мирић *et al.*, *Арон Барак – судија и теоретичар права*, Српско удружење за правну и социјалну филозофију, Београд 2016, 116–131 (М48+М44).

Овај рад је објављен у тематском зборнику који је Марија Караникић Мирић уредила заједно с проф. др Будимиром Кошутећем, проф. др Јасминком Хасанбеговић, проф. др Танасијем Маринковићем, доц. др Бојаном Спаићем, доц. др Нином Кршљанин, Милошем Вукотићем и Вањом Ероу. У своме раду ауторка сажето излаже Баракову теорију тумачења уговора а потом критички обрађује један од њених аспеката – Бараково разумевање субјективне сврхе уговора. Закључује да Баракова критика псеудо-субјективности појединих система тумачења погађа и саму Баракову теорију циљног тумачења уговора – у оном њеном делу који захтева од судије да утврди намеру коју су уговорне стране некада делиле, то јест њихову заједничку стварну, психичку, физиолошко-биолошку, историјску вољу. Пошто сазна субјективну и објективну сврху уговора, Бараков судија утврђује крајњу сврху, која потом служи као средство за тумачење језичког израза датог уговора. Међутим, сам Барак не предлаже начин на који би судија могао да сазна субјективну сврху уговора, осим што каже да треба да се ослони на језички израз уговора као целине те на спољашње чињенице попут тока преговора, околности у којима је уговор закључен и томе слично. Због тога, упркос Бараковој субјективној реторици, његов судија чини оно што је једино могуће: везује одређено значење за понашање које је утврдио као чињеницу, ослањајући се при томе на оно што му знање и искуство говоре о нормалном значењу таквих понашања у датим околностима.

19. **Прилог разумевању правила о солидарној одговорности ималаца моторних возила (чл. 178 ст. 4 ЗОО)**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 6, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016, 188–201 (М44).

Према правилу из чл. 178 ст. 4 Закона о облигационим односима (ЗОО) у случају удеса изазваног моторним возилима у покрету имаоци возила која су учествовала у удесу солидарно су одговорни, и то по објективном принципу, за штету која услед удеса погоди неко треће лице, рецимо сувозача, пешака или бициклисту. Предмет овога рада су два ужа питања у вези са солидарном објективном одговорношћу учесника у удесу према трећим лицима. Прво је питање може ли један учесник у удесу да истакне према оштећенику искључиву радњу другог учесника у удесу као ослобађајући разлог из чл. 177 ст. 2 ЗОО. Одговор на то питање је негативан. У односу према трећем лицу као оштећенику ималац моторног возила не може да се ослободи одговорности доказујући да је штета настала искључиво радњом имаоца другог моторног возила које је такође учествовало у удесу. Допринос другог учесника у саобраћајном удесу, као и његова кривица, могу да буду од значаја само у регресном поступку међу учесницима, пошто један од њих накнади штету и тако измири оно што солидарно дугује трећем лицу као оштећенику. Учесници у удесу се један у односу на другог не квалификују као трећа лица из чл. 177 ст. 2 ЗОО. Друго питање се тиче наследивости права трећег лица да захтева накнаду моралне штете непосредно од осигураваача код којег је учесник у удесу био осигуран од одговорности. То право трећег лица као оштећеника не потиче из уговора о осигурању закљученог између имаоца возила и осигураваача, него из чињенице проузроковања штете која се квалификује као осигурани случај. Пошто оштећеник потражује од осигураваача по основу осигураниковог деликта, а не по основу уговора о осигурању, то је његово непосредно право према осигураваачу ненаследиво по

изричитој законској норми у оном делу у којем се односи на накнаду за претрпљени душевни и физички бол и страх (чл. 204 ст. 1 ЗОО). Ако оштећеник за живота закључи вансудско поравнање с осигураником у писаној форми, право оштећеника из тог споразума је наследиво, али ни оштећеник, ни његови наследници не могу да га истакну према осигуравачу.

20. **Штета услед нежељеног рођења и нежељеног живота: Осврт на Зојин закон, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2016, 105–131 (М24).**

Народна скупштина Републике Србије усвојила је почетком 2015. године Закон о превенцији и дијагностици генетичких болести, генетички условљених аномалија и ретких болести, стручној и општој јавности познат још као Зојин закон. Своје друго име закон је добио по девојчици која је преминула од Батенове болести, једног ретког и фаталног наследног неуродегенеративног поремећаја. Зојини родитељи су иницирали рад на овоме пропису, а одлука о његовом усвајању донета је једногласно, у атмосфери политичког консензуса. Зојиним законом уређују се односи међу учесницима у медицинским поступцима превенције и дијагностиковања генетских и ретких болести те генетски условљених аномалија. Закон уводи важну новину у област деликтне одговорности у грађанском праву. Реч је о два за нас нова облика правом признате штете: штети услед нежељеног рођења и штети услед нежељеног живота. Предмет овога рада је упоредноправна анализа ових и неких сродних института те критичка анализа наших нових законских решења. Ауторка показује сложеност правних и моралних недоумица које настају при покушају да се уреди грађанскоправне последице нежељеног рођења и нежељеног живота, указује на мањкавости нових правила, али пре свега скреће пажњу на то да су она усвојена у атмосфери привидног политичког консензуса, без стварно вођене суштинске стручне и опште јавне расправе.

21. **Историја идеје о моралној штети у модерном српском грађанском праву, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, VI део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016, 183–194 (М44).**

Субјективна концепција моралне штете прихваћена је у српском праву и правној теорији већ дуже од четири деценије, под утицајем теоријских схватања Обрена Станковића. Комисија за израду грађанског законика предлаже да се то измени, односно да се појам моралне штете у будућем грађанском кодексу објективизује у одређеном степену. Предложено решење се ослања на мешовиту концепцију моралне штете, коју је заступао Михаило Константиновић. У случајевима када је захтев за накнаду моралне штете настао услед извршења кривичног дела или противправног дела које је у закону одређено као кривично дело, ново поимање моралне штете утицало би и на структуру одштетних захтева у кривичним поступцима. Ауторка разматра идеје које су у историјском смислу претходиле утицајним Станковићевим ставовима и закључује да идеја о моралној штети која излази из оквира интимног трпљења не представља новину за домаћу теорију грађанског права. У временима која су претходила Станковићевом утицају домаћи правни писци су листом разумели моралну штету на више или мање објективизован начин: као повреду неког личног добра или права личности или правом заштићеног неимовинског интереса. У тој конструкцији евентуално интимно трпљење (бол или страх) поводом такве повреде служило је само као мерило за одмеравање накнаде на коју оштећеник има право.

22. **Слобода прекограничног пружања услуга**, коауторски с проф. др Татјаном Јевремовић Петровић, *Право и привреда* 7–9/2016, 226–244 (M51).

Слобода кретања услуга на унутрашњем тржишту представља једну од четири основне слободе на којима то тржиште почива. Слободно кретање услуга обухвата слободно настањивање ради обављања услужне делатности и слободан прекогранични приступ тржишту услуга. Предмет овога рада су садржина, домашај и ограничења слободе прекограничног пружања услуга по Уговору функционисању ЕУ и, нарочито, према Директиви о услугама из 2006. Основни циљ потоњег прописа јесте хоризонтална либерализација унутрашњег тржишта услуга. Ауторке разматрају и начин на који је слобода прекограничног пружања услуга заштићена у Нацрту закона о услугама Републике Србије из 2015. Закључују да Нацрт закона о услугама из 2015. следи Директиву о услугама у свим питањима која су важна за прекогранични приступ тржишту услуга. Међутим, формална усклађеност кровног закона о услугама са словом Директиве о услугама није довољна да би се сматрало да је Србија испунила обавезе које је на себе преузела потписивањем Споразума о стабилизацији и придруживању. Директива о услугама је комплексан хоризонталан пропис; тумачи се у складу с одредбама УФЕУ и богатом праксом Суда правде ЕУ; утиче на велики број услужних делатности; налаже уклањање унутрашњих препрека за слободан прекогранични приступ услугама; захтева темељну реформу јавне администрације. Усвајање кровног закона о услугама представља тек први корак у томе смеру. Директива о услугама налаже дерегулацију, односно да се из унутрашњег правног поретка уклоне прописи којима се неоправдано омета прекогранични приступ услужним делатностима. Међутим, услужне делатности на које се примењује Директива о услугама нису уређене једним националним прописом у нас, већ су норме које утичу на остваривање слободе прекограничног приступа услугама садржане у великом броју закона и подзаконских аката. Након усвајања кровног закона који је у погледу слободе прекограничног пружања услуга формално усаглашен са захтевима Директиве, настаће потреба да се измене бројни домаћи прописи којима се непосредно или посредно неоправдано онемогућава односно отежава прекогранично пружање услуга.

23. **Грађанскоправни третман животиње у штетном догађају**, у: Марија Караникић Мирић, Марко Давинић, Игор Вуковић (ур.), *Животиње и право*, тематски зборник, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016, 155–173 (M48+M44).

При настанку имовинског или моралног губитка који се у праву признаје као штета, животиња може да учествује на многе начине. Може да буде инструмент, средство којим једно лице наноси штету другоме: И жива и угинула животиња могу да се употребе тако да настане губитак за другог. Животиња може и сама, сопственим покретом да проузрокује штету своме власнику или неком трећем лицу. За власника животиње штета може да настане и на самој животињи као објекту његовог права својине. Уз то, поводом губитка животиње, власник животиње може да претрпи штету на другим својим добрима, како у имовинској тако и у моралној сфери. Поред свега тога стоји контроверзно питање може ли и сама животиња да има неки правом признати неимовински интерес, или неко неимовинско добро које завређује правну заштиту. Ауторка разматра све те правне ситуације у тематском зборнику посвећеном правном третману животиња у прошлости и у савременом друштву, који је уредила заједно с проф. др Игором Вуковићем и проф. др Марком Давинићем.

24. **Наследивост права на накнаду моралне штете**, Правни живот 5–6/2015, 37–56, први пут објављено у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, V део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2015, 172–191. Објављено и у зборнику радова са XX Будванских правничких дана одржаних 8–12. јуна 2015: Слободан Перовић (ур.), *Актуелна питања савременог законодавства*, Београд 2015, 39–58 (M63).

У јавној расправи која се води поводом израде новог грађанског кодекса изнова се отворило питање наследивости права на накнаду моралне штете. Комисија за израду грађанског законика разматра три опције: Прва опција заправо је останак при постојећем решењу, по којем потраживање накнаде моралне штете прелази на наследнике само ако је признато правоснажном одлуком суда или писменим споразумом – то јест, уговором о поравнању између одговорног лица и оштећеника. Наследници оштећеника не могу ни да покрену, ни да наставе поступак за накнаду моралне штете коју је за живота трпео оштећеник. Тако је 2008. поступио црногорски законодавац – задржао је решење југословенског ЗОО. Друга опција значила би укидање старог и прелазак на ново правило по којем би право на накнаду моралне штете било наследиво ако је признато уговором или је о њему поведен спор. Треба узети да се под покретањем спора мисли на подношење тужбе. Ово решење се делимично поклапа с новим правилом хрватског права. Наиме, по хрватском Закону о обвезним односима из 2005, право на накнаду неимовинске штете јесте наследиво ако је оштећеник за живота изразио намеру да то своје право оствари тако што је поднео тужбу суду или писмени захтев одговорном лицу. За разлику од решења које разматра наша Комисија, ако спор није поведен за живота оштећеника, у хрватском праву се не тражи уговор, него је довољно да је оштећеник за живота писмено захтевао накнаду од одговорног лица. Трећа опција подразумева укидање старог и прелазак на ново правило по којем би право на накнаду моралне штете прелазило на оштећеникове наследнике без ограничења, то јест по општем правилу о наслеђивању права и обавезе на накнаду штете. Ово решење је прихваћено у савременом француском и немачком праву. Ауторка преиспитује историјске, упоредноправне, теоријске и правно-политичке разлоге на којима се заснива важеће правило српског права и даје аргументе његову промену, то јест за то да се право на накнаду моралне штете и код нас наслеђује по општем правилу о наследивости права из облигационих односа.

25. **Усаглашавање права Републике Србије с Директивом 2006/123/EЗ о услугама на унутрашњем тржишту**, коауторски с Милошем Вукотићем, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 5, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2015, 189–212 (M44).

Програм усаглашавања српског права с правом Европске уније предвиђа да се до краја 2015. донесе кровни закон којим би се Директива 2006/123/EЗ о услугама на унутрашњем тржишту транспоновала у српско право. Овом Директивом налаже се државама чланицама да у своја национална законодавства унесу гаранције слободе пословног настањивања и слободе прекограничног пружања услуга у циљу либерализације унутрашњег тржишта услуга. Њена особеност може се препознати у комбинацији различитих регулаторних приступа: дерегулација услужних делатности; успостављање електронске управе и административне сарадње; обезбеђивање квалитета услуга путем саморегулације. Сложеност правног режима Директиве о услугама додатно је увећана великим бројем услужних делатности и правних области на које се она не примењује. Правилна имплементација Директиве о услугама стога представља озбиљан изазов за српског законодавца и релевантне

органа јавне власти. У овом раду анализирају се основна правила Директиве о услугама и пружају смернице за њену имплементацију у правни систем Републике Србије.

26. **Уговорена форма уговора о отуђењу непокретности**, *Српска политичка мисао* 2/2015, 313–339 (M24).

Серија скорашњих измена законских правила о форми уговора која регулишу пренос права својине на непокретним стварима везана је за поступак увођења јавног бележничтва у домаћи правни систем, те за различите друштвене реакције на овај процес, а пре свега за вишемесечну обуставу рада адвоката. Правило које је тренутно на снази резултат је компромиса који је постигнут између државе и представника адвокатске професије. Предмет овог рада јесу смисао и домаћај тог правила, а пре свега допуштеност уговарања строже форме уговора о отуђењу непокретности од оне која је законом прописана. Домаћа стручна јавност се поделила о овом питању: По једном схватању јавни бележник није овлашћен за јавно састављање уговора о отуђењу непокретности, већ само за његово јавно потврђивање. То даље значи да уговори управљени на пренос права својине не производе правно дејство ако су сачињени у форми јавнобележничког записа, изузев ако је лице које тако отуђује непокретност пословно неспособно. Другим речима, уговорне стране нису слободне да споразумно пооштре законом прописану форму јавнобележничког потврђивања (солемизације) уговора о отуђењу непокретности. Насупрот томе стоји схватање да и овде важи опште правило из чл. 69 ЗОО да уговорне стране могу да се споразумеју о посебној форми као битној. То, даље, обухвата и могућност уговарања строже форме од оне која је по закону неопходна. Ауторка нуди аргументе у прилог овом потоњем разумевању.

Врховни касациони суд се изричито позвао на овај чланак када је заузео правни став о овом питању. Наиме, на седници одржаној 25. октобра 2016. Грађанско одељење Врховног касационог суда Србије заузело је правни став да „уговор о отуђењу непокретности закључен у форми јавнобележничког записа представља подобну исправу за упис права својине“.

27. **Објективизовање моралне штете**, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, свеска 152, 3/2015, 487–503 (M24).

У српском позитивном праву прихваћен је најчистији облик субјективне концепције моралне штете: Под моралном (неимовинском, нематеријалном) штетом мисли се на бол (телесни или душевни) и страх довољног трајања и интензитета. Моралну то јест неимовинску штету не чини сама повреда личног добра или објекта неког неимовинског права, већ бол или страх, повреда интимне сфере која са собом носи поремећај у психичкој равнотежи оштећеника. Под објективизацијом моралне штете мисли се на промену овог схватања, то јест на разумевање нематеријале штете као повреде личног добра или објекта неимовинског права или самог неимовинског права или правом заштићеног интереса, а у сваком случају, без обзира на то да ли је та повреда имала за резултат бол или страх односно трпљење у интимној сфери оштећеника. Овом схватању се 2005. окренуо хрватски законодавац, дефинишући неимовинску штету као повреду права личности. Комисија за израду Грађанског законика разматра, између осталог, могућност потпуног или делимичног објективизовања моралне штете у српском праву. Ауторка у овом раду прегледа разлоге за такву промену и заузима став да би за српско право била оптимална мешовита концепција неимовинске штете: остатак при основној идеји о моралној штети као интимном трпљењу, уз проширење које је било предложено још Скицом

– да и сама повреда личног добра односно правом заштићеног интереса може да буде вид моралне штете.

28. **Историја поштравања законске форме уговора о отуђењу непокретности у српском праву**, *Теме – часопис за друштвене науке*, 4/2015, 1295–1317 (M24).

Предмет овога рада је непрекинути процес поштравања законске форме уговора о отуђењу непокретности у српском праву, разлози због којих је то тако, као и најновије законске промене којима је ова форма учињена строжом него икада. Законска форма прво је поштравана посредно, правилима грађанског судског поступка, а потом и непосредно, правилима материјалног уговорног права. Сврха обавезне законске форме је, на првом месту, заштита друштвеног интереса, који обухвата: смањење броја спорова о постојању и садржини уговора о отуђењу непокретности; стручно и савесно састављање исправа о таквим уговорима, које ће имати својство јавне исправе и пуну доказну снагу; могућност да се свако ко има правни интерес с поуздањем увери у постојање и садржину туђих уговора; увид државе у промет непокретности – пре свега ради очувања поузданости јавних регистара, али и из фискалних разлога. Историја поштравања законске форме уговора о отуђењу непокретности сведочи да наше друштво стално трага за инструментима за остваривање ових циљева и да му они непрестано измичу.

29. **Тип одговорности правног лица по чл. 172 ЗОО**, у: Ђорђе Игњатовић (ур.), *Казнена реакција у Србији*, IV део, Тематска монографија, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 166–187 (M44).

Предмет овог рада јесте одговорност правног лица за штету коју његов орган проузрокује трећима у вршењу или поводом вршења својих функција. Анализирана је општа норма о вануговорној одговорности правних лица коју судови и правна теорија конструишу из читавог низа законских одредаба; разматран је тип правне одговорности правног лица: да ли оно одговара за властити чин или за другога, да ли одговара по основу кривице или без обзира на њу; испитано је мерило кривице правног лица односно значење израза које употребљавају судови када оцењују поступање органа правног лица као погрешно. Разјашњено је да се незаконит, неправилан или у општем смислу погрешан рад органа правног лица, с једне стране, и погрешно поступање физичког лица за потребе утврђивања његове непосредне или регресне одговорности, с друге стране, процењују према битно различитим стандардима основано очекиваног понашања. Рад је методолошки структуриран тако што је прво проучена пракса домаћих судова и нарочито начин на који судови разумеју појмове незаконитог и неправилног рада органа правног лица. Потом су изнети разлози с којих се та одговорност квалификује као одговорност правног лица за властито погрешно поступање – а не као одговорност за другога, нити као одговорност без обзира на властиту кривицу.

30. **Колективна заштита потрошача у српском праву**, у: Стеван Лилић (ур.), *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 4, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 165–186. Објављено и у: *Анали Правног факултета Универзитета у Зеници*, Vol. 14, 2014, 57–83 (M24, HeinOnline).

Хоризонтална правила о колективној заштити (*collective redress, recours collectif*) не постоје у српском праву: Након што је Уставни суд средином 2013. утврдио да законска правила о посебном парничном поступку за заштиту колективних права и интереса грађана нису у складу с Уставом, законодавац више није покушавао да уреди ово питање, чак ни када је другим поводом мењао и допуњавао исти закон.

Србија више нема ни правила о секторској колективној заштити потрошача у судском поступку: Правила којима је био уређен посебан парнични поступак за заштиту колективних права и интереса потрошача не важе од средине 2014, то јест од усвајања новог Закона о заштити потрошача. Није спорно да ова правила нису била ни довољно јасна, ни довољно развијена; спорно је само да ли је требало радити на томе да се она побољшају, или је од њих требало сасвим одустати. Законодавац је изабрао ово друго: изузео је заштиту колективних интереса потрошача из надлежности судова и пренео је у надлежност органа управе. То не мора по себи да буде лоше: европски правни системи познају могућност да се колективни интереси потрошача штите како у судском, тако у управном поступку. Међутим, Европска комисија је средином 2013. усвојила Препоруку о заједничким начелима о колективним захтевима за пропуштање и колективним захтевима за накнаду штете, у вези с повредама права која су гарантована правом Европске уније (2013/396/EU). У том необавезујућем хоризонталном документу Комисија је препоручила државама чланицама да, у складу с утврђеним заједничким начелима, на националном нивоу уреде два механизма колективне заштите: колективни захтев за накнаду штете и колективни захтев за пропуштање. Први се по природи ствари истиче у парничном, а други или у парничном или у управном поступку. Имајући све то у виду, ауторка је изложила и размотрила нова законска правила о заштити колективних потрошачких интереса у управном поступку, сагледала и анализирала разлоге због којих се законодавац определио да спровођење таквог поступка повери органима управе а не судовима и упоредила нова правила с поменутом Препоруком.

31. **Одговорност јавних бележника у српском грађанском праву, *Први живот* 10/2014, 559–584 (M51).**

Ауторка разматра основ и услове за заснивање грађанскоправне одговорности јавног бележника за штету причињену при обављању јавнобележничке делатности. Полазећи од става да су посебна обележја нотарске одговорности условљена посебним правним статусом нотара, ауторка прво разматра правни положај јавних бележника у српском праву. Штуро законско правило о одговорности јавних бележника за штету ауторка разуме на следећи начин: Вануговорна одговорност јавних бележника заснована је на претпостављеној објективно схваћеној професионалној кривици, то јест на стручњачкој кривици која се одмерава према поступању које се у датим околностима могло основано очекивати од разумног и пажљивог стручњака одговарајуће специјализације. У српском грађанском праву професионална кривица се разуме као социјални а не као психички факт, као погрешно поступање а не као одређено стање свести и воље одговорног лица. Објективно схваћена професионална кривица процењује се према једном апстрактном, деперсонализованом мерилу хипотетичког разумног и пажљивог стручњака одговарајуће специјализације. Ауторка детаљно анализира садржину објективно схваћеног мерила јавнобележничке кривице и начин на који правни статус јавних бележника утиче на садржину основаних друштвених очекивања према њима. Законодавац је изричито прописао да држава не одговара за штету коју проузрокује јавни бележник. Међутим, ауторка сматра да држава може да одговара за штету проузроковану незаконитим, неправилним или у неком другом смислу погрешним радом њених органа у вези с јавнобележничком делатношћу и обављањем те делатности. Другим речима, држава одговара за неправилан односно незаконит рад министра који именује јавне бележнике, министарства које надзире јавнобележничку делатност те суда који својом одлуком може јавном бележнику да повери спровођење одређеног поступка или предузимање одређене радње у судском

поступку. Ауторка анализира и одговорност јавних бележника по правилима о одговорности за другог, као и нека питања у вези с обавезним осигурањем јавног бележника од одговорности.

32. **Одговорност за штету по српском Грађанском законнику: један основ или њихова множина?**, у: Милена Полојац, Зоран С. Мирковић, Марко Ђурђевић (ур.), *170 година од усвајања српског Грађанског закона*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 319–342 (M44).

У овом раду се по први пут испитује да ли је српски Грађански законик допуштао плуралитет основа одговорности за причињену штету, то јест, да ли је за време његовог важења било могуће да се преторском јуриспруденцијом у српско право уведе одговорност без обзира на кривицу а да се истовремено из законика не протера аквилијанска одговорност. Ауторка показује да су правила законика била препрека да се за време његовог важења оствари идеја о множини основа одговорности, те да су, у том смислу, она постала оптерећење за судове убрзо након што су усвојена. У границама које им је кодификатор поставио „лошим преводом аустријског изворника“, судови су имали три могуће путање: да језички тумаче правило из § 800 и да сву одговорност за причињену штету поставе по каузалном принципу; да то правило тумаче као правило о субјективној одговорности, читајући га заједно с осталим одредбама истог прописа; да приграбе могућност да једно те исто правило тумаче некад на један а некад на други начин. Судови су се определили за најмање рђаву од три путање: одговорност за штету по правилима законика могла је да се заснује једино на кривици. Ауторка тврди да не стоји раније заступана теза о германистички настројеној домаћој научној мисли која је ускратила подршку напредном Касационом суду и онсмогућила да се још за време важења законика у српско право уведе објективна одговорност. Новом анализом три одлуке Касационог суда на којима се заснивао тај став она показује не само да је домашај тих одлука био далеко скромнији него што се испрва чинило већ и то да би оне, да су узете као промена у дотадашњим схватањима Касационог суда, имале за резултат нешто што се ни у једном европском правном систему до данас није догодило, наиме, да објективна одговорност не би стала уз субјективну него би стајала уместо ње.

5. УЧЕШЋЕ У НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИМ И СТРУЧНИМ ПРОЈЕКТИМА

У текућем пројектном периоду (од 2011. године) учествује на два пројекта које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: *Казнена реакција у Србији као кључни елемент правне државе*, којим руководи проф. др Ђорђе Игњатовић и *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, под руководством проф. др Стевана Лилића.

Учествује и на стратешком пројекту Правног факултета Универзитета у Београду под називом *Идентитетски преображај Србије*.

Током 2015. године радила је на позицији кључног правног експерта на пројекту *Развој сектора услуга у Србији* (Пројекат 0-24/2014), и то пре свега на изради Нацрта закона о услугама за потребе Министарства трговине, туризма и телекомуникација.

У претходном пројектном периоду Министарства за науку и технолошки развој Републике Србије (2006–2010) учествовала је на пројекту *Правни капацитет Србије за европске интеграције*, којим је руководио проф. др Стеван Лилић.

У периоду од 2008. до 2010. године учествовала је као домаћи правни стручњак на пројекту који је у Србији финансирала Европска унија у области заштите потрошача (*Пројекат заштите потрошача (ЗАП): Public Administration Reform / European Integration / Consumer Protection*). Циљ тог пројекта било је усклађивање домаћег приватног и јавног права с правом ЕУ и европским стандардима у ширем смислу у области заштите потрошача. Заједно с проф. Хансом Миклицем (*Hans W. Micklitz*) и проф. Норбертом Рајхом † (*Norbert Reich*) радила је на Моделу закона о заштити потрошача, који је доцније објављен у издању берлинског *Notos*-а и на основу којег је написан српски Закон о заштити потрошача из 2010.

Од 2009. до 2011. године учествовала је у раду Форума за грађанско право за југоисточну Европу (*Civil Law Forum for South East Europe*), који је подржавао GTZ односно GIZ.

6. УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ И СТРУЧНИМ СКУПОВИМА

Од избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић је учествовала на следећим међународним научним конференцијама, излажући радове који су објављени односно прихваћени за објављивање у целини:

Била је учесник по позиву међународне научне конференције „*Razvojne tendence v obligacijskem pravu: ob 40-letnici Zakona o obligacijskih razmerjih*“, која је одржана 15. и 16. новембра 2018. на Правном факултету Универзитета у Љубљани у организацији тог факултета и његовог Института за упоредно право (*Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani*). Излагала је рад на тему „Постјугословенски 'живот' правила о вануговорној одговорности у Србији“, који је прихваћен за објављивање у целини.

Била је учесник по позиву и члан организационог одбора међународне научне конференције „Изазови заштите субјективних грађанских права – *Liber amicorum* Алдо Радоловић“, која је одржана 3. октобра 2018. године на Правном факултету Свеучилишта у Риједи. Изложени рад на тему *Субјективна концепција неимовинске штете* објављен је у целини.

Учествовала је по позиву на међународној конференцији „*Law and Transition*“ у организацији Правног факултета Универзитета у Београду и IRZ-а, која је одржана у Београду 23–24. марта 2017. Представила је рад на тему „*General Clause on Strict Liability in Comparative Perspective*“, који је штампан у целини и у изводу. Била је и члан међународног организационог одбора те конференције.

Учествовала је по позиву и на међународној конференцији *Jurisprudence in Central and Eastern Europe*, на универзитету *Mykolas Romeris* у Вилњусу у Литванији 11–14. септембра 2016. Представила је рад на тему *A Critical Look on Subjective and Objective Purposes of Contract in Aharon Barak's Theory of Interpretation*, који је објављен у целини у часопису *Baltic Journal of Law & Politics*, заједно с другим радовима с те конференције.

Учествовала је на 28. конгресу Међународног удружења за филозофију права и социјалну филозофију (*XXVIII World Congress of the International Association for the Philosophy of Law and Social Philosophy*). Конгрес је одржан у Лисабону од 17. до 21. јула 2017. године. Саопштење с тог међународног скупа штампано је у изводу (у књизи апстраката).

Учествовала је на међународном скупу под називом *Collective redress in South East Europe*, који је одржан у Сарајеву 28. јуна 2014. у организацији Универзитета у Сарајеву и GIZ-a, где је по позиву, заједно с проф. др Душаном Поповићем, изложила *National Report on Collective Redress in Serbia*.

Написала је рад за међународни скуп „VI дани њемачког права. Заштита потрошача: европски, њемачки и регионални аспекти“, који је одржан 5. децембра 2014. године на Правном факултету Универзитета у Зеници. Рад на тему *Колективна заштита потрошача у српском праву* објављен је у целини у Аналима Правног факултета у Зеници.

Од избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић је учествовала и на следећим националним научним конференцијама, излажући радове који су објављени у целини:

XXVII сусрет правника у привреди, под називом Привреда и арбитраже, у организацији Удружења правника у привреди Србије, Златибор, 28–30. мај 2018. са излагањем на тему: *Одговорност државе за штету причињену извршењем арбитражне одлуке којом је повређено право ЕУ*.

XXVI сусрет правника у привреди, под називом Привреда и судска и арбитражна пракса, у организацији Удружења правника у привреди Србије, Златибор, 22–24. мај 2017. Тема излагања: *Утицај Директиве о правима потрошача на српско потрошачко право*. У оквиру тог саветовања, учествовала је у раду Округлог стола на тему Управни уговори, 22. маја 2017.

XXV сусрет правника у привреди, под називом Право и привредно пословање, у организацији Удружења правника у привреди Србије, Врњачка Бања, 25–27. мај 2016. Тема излагања: *Слобода прекограничног пружања услуга*.

XX будвански правнички дани, Будва, 8–12. јун 2015, у организацији Савеза удружења правника Србије и Републике Српске, излагање на тему: *Наследивост права на накнаду моралне штете*.

XXVII сусрет Копаоничке школе природног права под називом Право и начело савесности и поштења, на Копаонику од 12. до 17. децембра 2014, излагање на тему: *Одговорност јавних бележника у српском грађанском праву*.

Написала је рад за национални научни скуп „Српски грађански законик – 170 година, у сусрет новом Грађанском законик“, који је одржан 25. марта 2016. на Правном факултету Универзитета у Београду. Рад на тему *Одговорност за штету по српском Грађанском законик: један основ или њихова множина?* објављен је у целини у тематском зборнику.

Била је члан међународног организационог одбора конференције „Law and Transition“, у организацији Правног факултета Универзитета у Београду и IRZ-a, која је одржана у Београду од 23. до 24. марта 2017.

Такође, била је члан међународног организационог одбора конференције „Изазови заштите субјективних грађанских права – *Liber amicorum* Алдо Радоловић“, која је одржана на Правном факултету Свеучилишта у Риједи 3. октобра 2018. године.

Била је и члан организационог одбора конференције „Интелектуална својина и интернет“, која је одржана на Правном факултету у Београду 26. маја 2017.

VII ОСТАЛЕ СТРУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Др Марија Караникић Мирић била је секретар редакције часописа *Анали Правног факултета у Београду* (2002–2012) у време када су главни и одговорни уредници часописа били проф. др Миодраг Орлић, проф. др Данило Баста и проф. др Сима Аврамовић. Била је члан Савета Правног факултета у два мандата, члан Управе Општег семинара Правног факултета те представник Катедре за грађанско право у Научном већу Института за правне и друштвене науке. Члан је Већа групације друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду у другом мандату.

Члан је Европског правног института (*European Law Institute*) од 2014, а од 2018. и члан једне посебне радне групе при том Институту (*Civil law (general) Special Interest Group*). Учествовала је на Годишњој конференцији и Генералној скупштини Европског правног института у Риги (Летонија), као представник Правног факултета Универзитета у Београду (*ELI Annual Conference and General Assembly*, 5–7 September 2018).

Члан је редакције часописа *Право и привреда* од 2017. године. Члан је Српског удружења за правну и социјалну филозофију, као и члан главног уређивачког одбора часописа *Ревиија за правну, политичку и социјалну теорију и филозофију Eudaimonia*, који издаје то Удружење. Учествовала је у раду *Central and Eastern European Network of Jurisprudence (CEENJ)*. Члан је Удружења Фулбрајт (*Fulbright*) стипендиста Србије (од 2003), Удружења Рон Браун (*Ron Brown*) стипендиста Србије (од 2013) и Удружења Чивнинг (*Chevening*) стипендиста Србије (од 2007).

Редовно пише рецензије за часописе из региона, као што су: *Анали Правног факултета у Београду*, *Теме – часопис за друштвене науке*, *Српска политичка мисао*, *Правни вијесник*, *Зборник Правног факултета Свеучилишта у Ријеци*, *Годишњак Правног факултета у Сарајеву*, *Зборник радова Правног факултета Свеучилишта у Мостару*, и други.

Од 2008. године ангажована је, преко Института за европско одштетно право (*Institut für Europäisches Schadenersatzrecht*) из Беча и самостално, да за потребе аустријских судова пише стручна мишљења у области одговорности за штету, када је меродавно право неке од бивших југословенских република. Била је члан председништва у ширем саставу Сталне арбитраже при Привредној комори Србије (2014–2017), члан односно председник арбитражног већа и арбитар појединац у арбитражама по правилима Сталне арбитраже при Привредној комори Србије те члан арбитражног већа по правилима Међународне трговинске коморе. У јуну 2018. именована је за судију Суда части при Привредној комори Србије.

По позиву је учествовала на консултативном састанку Одбора за уставне жалбе из области грађанског права Уставног суда Републике Србије, одржаном 9. фебруара 2011, на којем је разматрано спорно правно питање примене привилегованог рока застарелости из чл. 377 Закона о облигационим односима.

VIII ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ ЗАКОНСКИХ УСЛОВА И КРИТЕРИЈУМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА

1. Општи услов

Др Марија Караникић Мирић је у априлу 2014. године изабрана у звање ванредног професора на Правном факултету Универзитета у Београду и тада је утврђено да испуњава све услове за избор у то звање. Осим тога, др Марија Караникић Мирић испуњавала би услове за избор у звање ванредног професора и по новим критеријумима за избор у наставничка звања, који су ступили на снагу 2016. године и по којима се сада бира у звање редовног професора.

2. Обавезни услови

Др Марија Караникић Мирић испуњава све обавезне услове за избор у звање редовног професора.

а) Искуство у наставном раду са студентима.

Др Марија Караникић Мирић има петнаест година искуства у педагошком раду са студентима на Правном факултету Универзитета у Београду, где учествује у различитим облицима наставе на свим нивоима студија на предметима из Грађанскоправне уже научне области. Поред тога, већ девет година је ангажована као предавач и испитивач на основним и мастер студијама на Факултету правних наука Универзитета Доња Горица у Подгорици.

б) Позитивна оцена педагошког рада према студентским анкетама.

Према индивидуалним статистичким извештајима о вредновању педагошког рада наставника на Универзитету у Београду просечна оцена педагошког рада др Марије Караникић Мирић током целог изборног периода то јест током претходних пет година износи 4,77. Посебни студентски коментари о њеном раду који су изречени у оквиру ових анкета изузетно су похвални, особито у погледу начина на који наставник односно руководилац студијске групе излаже материју, организује час и комуницира са студентима.

в) Један рад из категорије M21, M22 или M23 односно рад који се не наводи у минималним условима а носи исти или већи број M бодова од рада који се захтева као минимални услов за избор у одређено звање.²

1. 'Serbia'. In *International Encyclopaedia of Laws: Tort Law*, edited by Ingrid Boone. Alphen aan den Rijn, NL: Kluwer Law International, 2015, 1–178 (M12). ISBN 978-90-411-1573-7.
2. *Non-Pecuniary Loss in Serbian Tort Law: Time for a Change in Paradigm?*, у: *SEE | EU Cluster of Excellence in European and International Law Series of Papers*, Volume 2, Verlag Alma Mater, Saarbrücken 2016, 25–40 (M14).
3. *Субјективна концепција нсимовинске штете*, у: Звонимир Слакопер, Маја Буковац Пувача, Габријела Михелчић (ур.), *Liber Amicorum Алдо Радловић*, Правни факултет Свеучилишта у Ријеци, Ријека 2018, 395–414 (M14).
4. *Промена дужника у новом француском праву – крај једне контроверзе?*, у: Саша Гајин, Милош Живковић (ур.), *Свечани зборник у част професора Владимира В. Водинелића*, Београд 2018, прихваћено за штампу (M14).

г) Један рад из категорије M24.

1. *Одговорност произвођача вакцине у пракси Европског суда правде*, *Српска политичка мисао* 4/2017, 137–159 (M24).
2. *Штета услед нежељеног рођења и нежељеног живота: Осврт на Зојин закон*, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2016, 105–131 (M24).
3. *Уговорена форма уговора о отуђењу непокретности*, *Српска политичка мисао* 2/2015, 313–339 (M24).
4. *Колективна заштита потрошача у српском праву*, *Анали Правног факултета Универзитета у Зеници*, Vol. 14, 2014, 57–83 (*HeinOnline*).

² Према одредби чл. 9 Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду (*Гласник Универзитета у Београду*, бр. 192 од 1. јула 2016) и чл. 8 Минималних услова за избор у звање наставника на универзитету, које је утврдио Национални савет за високо образовање, рад у некој од категорија које се иначе не бодују (нпр. M11–M14) може да замени рад категорије M22 или M23, ако носи једнако или више бодова.

Према Правилнику о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача (*Сл. гласник РС*, бр. 24/2016 и 21/2017) у пољу друштвених наука рад у истакнутом међународном часопису (M22) носи 5 бодова, а рад у међународном часопису (M23) носи 4 бода, док монографија међународног значаја (M12) носи 10 бодова, а поглавље у тој монографији односно рад у међународном тематском зборнику (M14) носе по пет бодова.

Ови радови могу да замене радове у часописима категорија M22 или M23 по изричитом слову и Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и Минималних услова за избор у звање наставника на универзитету, које је утврдио Национални савет за високо образовање.

д) *Пет радова из категорије M51, при чему рад из категорије M24 може да замени рад из категорије M51.*

1. Објективизовање моралне штете, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, свеска 152, 3/2015, 487–503 (M24).
2. Историја поштравања законске форме уговора о отуђењу непокретности у српском праву, *Теме – часопис за друштвене науке*, 4/2015, 1295–1317 (M24).
3. Одговорност државе за штету причињену извршењем арбитражне одлуке којом је повређено право ЕУ, *Право и привреда* 4–6/2018, 246–266 (M51).
4. Слобода прекограничног пружања услуга, коауторски с Татјаном Јевремовић Петровић, *Право и привреда* 7–9/2016, 226–244 (M51).
5. Одговорност јавних бележника у српском грађанском праву, *Правни живот* 10/2014, 559–584 (M51).

ђ) *Десет хетероцитата.*

Према Српском цитатном индексу (<http://scindeks.ceon.rs>) радови Марије Караникић Мирић имају 31 хетероцитат, и то:

монографија *Објективна одговорност за штету* – 2 хетероцитата (у: Марија Јоксовић, „Концептуално схватање правне одговорности директора у корпоративном праву“; Јелена Лепетић, „Право акционара на индивидуалну тужбу“);

монографија *Кривица као основ деликтне одговорности у грађанском праву* – 3 хетероцитата (у: Јелена Лепетић, „Право акционара на индивидуалну тужбу“; Милан Почуча, Небојша Шаркић, Наташа Мрвић-Петровић, „Лекарска грешка као разлог правне одговорности лекара и здравствених установа“; Мирко Васиљевић, „Civil law and business judgment rule“);

чланак „Ограничења одговорности за штету у српском праву“ – 1 хетероцитат (у: Светислав Ђ. Јанковић, „Неограничена одговорност превозиоца“);

чланак „Уговорена форма уговора о отуђењу непокретности“ – 2 хетероцитата (у: Сања Радовановић, Николина Мишчевић, „О реализацији уговора о уговорној казни закљученог у форми јавнобележничког записа“; Велибор Кораћ, „Notarial form ad solemnitatem in Montenegrin law“);

чланак „Историја поштравања законске форме уговора о отуђењу непокретности у српском праву“ – 1 хетероцитат (у: Сања Радовановић, Николина Мишчевић, „О реализацији уговора о уговорној казни закљученог у форми јавнобележничког записа“)

чланак „Неправичне одредбе у потрошачким уговорима“ – 1 хетероцитат (у: Данијела Глушац, „Неправичне одредбе и уговор о осигурању“; Зоран Вуковић, „Одређивање граница појмова потрошач и трговац у савременом пословном промсту“)

чланак „Колективна заштита потрошача у српском праву“ – 1 хетероцитат (у: Драгана Ранђеловић, Самир Љајић, „Заштита потрошача у интернет продаји - степен хармонизације са правом Европске уније“);

чланак „Одговорност за загађивање животне средине“ – 4 хетероцитата (у: Предраг Стојановић, Илија Зиндовић, „Правна одговорност за развој и заштиту животне средине“; Даница Попов, „Тужба због сметања државине изазваних имисијама“; Раденка Цветић, „Одрживи развој и еколошка штета“; Раденка Цветић, „Заштита животне средине – померање тежишта ка заштитном објекту“);

чланак „Кривица као основ деликтне одговорности лекара у грађанском праву“ – 1 хетероцитат (у: Михајло Цветковић, Ђорђе Николић, „Грађанскоправна одговорност због непримене неопходних медицинских средстава“);

чланак „Сукоб правних основа узастопних стицања исте непокретности“ – 1 хетероцитат (у: Снежана Дабић, „О дејствима модификације уговора одложним условом“);

чланак „Механизми заштите законом гарантованих права потрошача“ – 1 хетероцитат (у: Бранка Бабовић, „Заштита колективних интереса потрошача“);

чланак „Кривица као основ грађанскоправне одговорности“ – 1 хетероцитат (у: Срђан Радуловић, „Противправност као услов одговорности за штету“);

чланак „Understanding the Enforcement Malfunction of Consumer Legislation in Serbia“ – 1 хетероцитат (у: Татјана Јованић, „Управноправна заштита потрошача“);

чланак „Правна дејства преузимања дуга“ – 1 хетероцитат (у: Атила Дудаш, „Апстрактно дејство правних послова у европском и домаћем праву“);

чланак „О разграничењу кривице од узрочности и противправности“ – 1 хетероцитат (у: Љубица Николић, Александар Мојашевић, „Економски ефекти различитих правила о одговорности за непажњу“);

чланак „Одговорност за развојне ризике“ – 2 хетероцитата (у: Катарина Иванчевић, „Грађанско-правна одговорност произвођача за штету од неисправног производа“; Петар Ђундић, „Хармонизација правила о одговорности произвођача у државама чланицама ЕУ и најважније одредбе Директиве о одговорности за производе са недостатком“);

чланак „Осврт на нови Закон о одговорности произвођача ствари с недостатком“ – 1 хетероцитат (у: Катарина Иванчевић, „Грађанско-правна одговорност произвођача за штету од неисправног производа“);

чланак „Правни капацитети Србије за евроинтеграције у области одговорности произвођача ствари са недостатком“ – 1 хетероцитат (у: Катарина Иванчевић, „Грађанско-правна одговорност произвођача за штету од неисправног производа“);

чланак „Застарелост потраживања накнаде штете проузроковане кривичним делом“ – 1 хетероцитат (у: Горан П. Илић, „Оштећени и стандарди људских права у кривичном поступку“);

чланак „Промена дужника“ – 1 хетероцитат (у: Дејан Ђурђевић, „Неутрални правни послови“);

чланак „Одговорност за штету од производа“ – 1 хетероцитат (у: Петар Ђундић, „Хармонизација правила о одговорности произвођача у државама чланицама ЕУ и најважније одредбе Директиве о одговорности за производе са недостатком“);

чланак „Кривица као етички или технички појам“ – 1 хетероцитат (у: Наташа Делић, „Свест о противправности као конститутивни елемент кривице“);

чланак „Слобода примарног оснивања предузећа у праву Европске заједнице“ – 1 хетероцитат (у: Ана Кнежевић, „Пракса Европског суда правде у погледу ограничења права секундарног оснивања предузећа у праву Европске заједнице“).

Међутим, како је домаћај Српског цитатног индекса сасвим ограничен, међу хетероцитатима који у њему нису евидентирани могу се издвојити, примера ради:

књига М. Karanikic *et al.*, *Modernising Consumer Law* – хетероцитати у: Christine Riefa, Mateja Durovic, „Serbian Consumer Law. Out with the Old, in with the New“, *Maastricht Journal of European and Comparative Law* 6/2015; Stefan Wrba, *European Consumer Access to Justice Revisited*, Cambridge University Press 2014; Kai Purnhagen, Peter Rott (eds.), *Varieties of European Economic Law and Regulation*, Springer 2014;

чланак „Understanding the Enforcement Malfunction of Consumer Legislation in Serbia“ – хетероцитати у: Christine Riefa, Mateja Durovic, „Serbian Consumer Law. Out with the Old, in with the New“, *Maastricht Journal of European and Comparative Law* 6/2015; Nada Dollani, „The EU origin of the Albanian legal regime on product liability“;

докторска дисертација *Кривица као основ вануговорне грађанскоправне одговорности* – хетероцитати у: Миодраг Орлић, „Есеј о кривици“; Миодраг Орлић, „Субјективна деликтна одговорност у српском праву“;

монографија *Кривица као основ деликтне одговорности у грађанском праву* – хетероцитати у: Владимир В. Водинелић, *Грађанско право. Увод у грађанско право и Општи део грађанског права*; Миодраг Орлић, „Субјективна деликтна одговорност према Преднацрту српског Грађанског законика“; Сања Радовановић, *Акцесорност уговорне казне у српском праву*; Бојан Пајтић, Сања Радовановић, Атила Дудаш, *Облигационо право*;

монографија *Објективна одговорност за штету* – хетероцитати у: Сања Радовановић, *Акцесорност уговорне казне у српском праву*; Бојан Пајтић, Сања Радовановић, Атила Дудаш, *Облигационо право*;

чланак *Одговорност произвођача вакцине у пракси Европског суда правде* – хетероцитат у Марија Драшкић, „Обавезна вакцинација деце: право пацијената или интерес јавног здравља?“;

чланак „Уговорена форма уговора о отуђењу непокретности“ – хетероцитати у: Предраг Трифуновић, „Три спорна питања (конвалидација, солемнизација, објективни рок застарелости потраживања по члану 376. став 2. ЗОО)“, *Билтен ВКС* 3/2016; Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржане 25. октобра 2016; Сања Радовановић, *Акцесорност уговорне казне у српском праву*; Бојан Пајтић, Сања Радовановић, Атила Дудаш, *Облигационо право*;

монографија *Промена дужника – хетероцитати* у: Сања Радовановић, *Акцесорност уговорне казне у српском праву*, Бојан Пајтић, Сања Радовановић, Атила Дудаш, *Облигационо право*;

чланак „Одговорност за развојне ризике“ – хетероцитат у: Марко Беванда, Маја Чолаковић, Ана Кнезовић, „Одговорност за штету проузрочену (обвезним) цијељењем у праву Еуропске уније и Републике Хрватске“.

е) Два рада с међународног научног скупа објављена у целини из категорије M31 или M33.

1. General Clause on Strict Liability in Comparative Perspective, in: Tatjana Jevremovic Petrović, Bojan Milisavljević, Miloš Živković (eds.), *Law and Transition*, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd 2017, 345–356 (M31).
2. A Critical Look on Subjective and Objective Purposes of Contract in Aharon Barak's Theory of Interpretation, *Baltic Journal of Law & Politics* 2/2016, 1–22 (M31).
3. Постјугословенски „живот“ правила о вануговорној одговорности у Србији, рад изложен на међународној конференцији „Razvojne tendence v obligacijskem pravu: ob 40-letnici Zakona o obligacijskih razmerjih“, која је одржана 15. и 16. новембра 2018. на Правном факултету Универзитета у Љубљани (*Pravna fakulteta, Univerza v Ljubljani*) у организацији тог факултета и његовог Института за упоредно право (*Inštitut za primerjalno pravo*). Прихваћено за објављивање у целини (M31).

ј) Два рада с научног скупа националног значаја објављена у целини из категорије M61 или M63.

1. Утицај Директиве о правима потрошача на српско потрошачко право, *Право и привреда* 7–9/2017, 570–588 (M63).
2. Наследивост права на накнаду моралне штете, зборник радова са XX Будванских правничких дана одржаних 8–12. јуна 2015: Слободан Перовић (ур.), *Актуелна питања савременог законодавства*, Београд 2015, 39–58 (M63).
3. Одговорност за штету по српском Грађанском закону: један основ или њихова множина?, у: Милена Полојац, Зоран С. Мирковић, Марко Ђурђевић (ур.), *170 година од усвајања српског Грађанског законика*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2014, 319–342 (M63).

з) Универзитетски уџбеник или научна монографија.

Промена дужника, научна монографија, Службени гласник, Београд 2017, 1–196. Предговор написао проф. др Драгор Хибер. Рецензенти: проф. др Миодраг В. Орлић, проф. др Душан Николић, проф. др Драгор Хибер (M42). ISBN 978-86-519-2035-9.

и) Резултати у развоју научнонаставног подмлатка.

Када је реч о развоју научног подмлатка, др Марија Караникић Мирић била је коментор и члан комисије за одбрану мастер рада те привремени коментор на докторским студијама кандидату Милошу Вукотићу. Била је члан комисија за одбрану пројекта докторске дисертације и оцену подобности теме докторске дисертације Марка Перовића, Милоша Вукотића и Снежане Дабић. Уз то, др Марија Караникић Мирић била је члан комисија за преглед и оцену те одбрану докторске дисертације Снежане Дабић. Ови кандидати су асистенти на Правном факултету Универзитета у Београду.

Др Марија Караникић Мирић је била ментор и члан комисије за одбрану мастер рада Дејана Пилиповића, асистента на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци.

Била је члан више комисија за избор наставника у истом или нижем звању на Правном факултету Универзитета у Београду.

Др Марија Караникић Мирић је привремени ментор на докторским студијама кандидаткињама Владислави Милић, Бранки Јевђић и Ивани Мартиновић која је асистент на Факултету правних наука Универзитета Доња Горица у Подгорици.

ј) Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације.

После избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић била је члан пет комисија за оцену подобности теме докторске дисертације, две комисије за преглед и оцену докторске дисертације те члан једне комисије за одбрану докторске дисертације.

к) Ученике у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким односно мастер студијама.

После избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић била је ментор при изради 13 одбрањених мастер радова и члан комисије за одбрану 39 мастер радова.

3. Изборни услови.

Др Марија Караникић Мирић испуњава сва три изборна услова, што превазилази минималне услове за избор у звање редовног професора.

а) Стручни и професионални допринос.

Др Марија Караникић Мирић је била члан међународног организационог одбора конференције „Law and Transition“, у организацији Правног факултета Универзитета у Београду и IRZ-а, која је одржана у Београду од 23. до 24. марта 2017. Такође, била је члан међународног организационог одбора конференције „Изазови заштите субјективних грађанских права – *Liber amicorum* Алдо Радоловић“, која је одржана на Правном факултету Свеучилишта у Риједи 3. октобра 2018. године. Била је и члан организационог одбора конференције „Интелектуална својина и интернет“, која је одржана на Правном факултету у Београду 26. маја 2017.

Члан је редакције часописа *Право и привреда* од 2017. године. Члан је главног уређивачког одбора Ревиије за правну, политичку и социјалну теорију и филозофију *Eudaimonia*, коју издаје Српско удружење за правну и социјалну филозофију.

После избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић била је ментор при изради 13 одбрањених мастер радова, члан комисије за одбрану 39 мастер радова и члан једне комисије за одбрану докторске дисертације.

У текућем пројектном периоду (од 2011. године) учествује на два пројекта које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: *Казнена реакција у Србији као кључни елемент правне државе*, којим руководи проф. др Ђорђе Игњатовић и *Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, под руководством проф. др Стевана Лилића. Учествоје и на стратешком пројекту Правног факултета Универзитета у Београду под називом *Идентитетски преображај Србије*.

Током 2015. године радила је на позицији кључног правног експерта на пројекту Развој сектора услуга у Србији (Пројекат 0-24/2014), и то пре свега на изради Нацрта закона о услугама за потребе Министарства трговине, туризма и телекомуникација.

После избора у звање ванредног професора др Марија Караникић Мирић била је коуредник два зборника радова:

- Будимир Кошуткић, Јасминка Хасанбеговић, Марија Караникић Мирић et al., Арон Барак – судија и теоретичар права, Српско удружење за правну и социјалну филозофију, Београд 2016 (М48). ISBN: 978-86-6047-220-7;

- Марија Караникић Мирић, Марко Давинић, Игор Вуковић (ур.), Животиње и право, тематски зборник, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд 2016 (М48). ISBN: 978-86-7630-632-9.

б) Допринос академској и широј заједници.

Члан је Европског правног института (*European Law Institute*) од 2014, а од 2018. и члан једне посебне радне групе при том Институту (*Civil law (general) Special Interest Group*). Члан је Српског удружења за правну и социјалну филозофију и учествује у раду *Central and Eastern European Network of Jurisprudence (CEENJ)*.

Била је члан Савета Правног факултета у два мандата, члан Управе Општег семинара Правног факултета те представник Катедре за грађанско право у Научном већу Института за правне и друштвене науке. Члан је Већа групације друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду у другом мандату.

Предавала је Облигационо право и Наследно право на припремном курсу за полагање правосудног испита (2015–2016) у организацији Правног факултета Универзитета у Београду и Службеног гласника, а од 2018. предаје Облигационо право на припремном курсу за полагање правосудног испита који самостално организује Службени гласник. Учествоје у извођењу наставе из Грађанског права на на припремном курсу за полагање правосудног испита у Црној Гори у организацији Факултета правних наука Универзитета Доња Горица у Подгорици.

в) Сарадња с другим високошколским односно научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству.

Од 2009. године до данас ангажована је на Факултету правних наука Универзитета Доња Горица у Подгорици, као предавач и испитивач на основним и мастер студијама на предметима Облигационо право I, Облигационо право II и Европско уговорно потрошачко право и као ментор и члан комисија приликом израде и одбране специјалистичких и мастер радова. На Правном факултету Универзитета у Зеници по позиву држи наставу на докторским студијама на предмету Европско приватно право.

У оквиру *Erasmus Plus* програма мобилности за наставнике држала је предавања на основним и мастер студијама из предмета Европско приватно право и Право заштите потрошача на Правном факултету Свеучилишта у Риједи у периоду од 24. до 28. октобра 2016. Током тог боравка одржала је и предавање по позиву на тему „Непоштене уговорне одредбе: успореда српског права и европских прописа“, у оквиру серије Ријечких предавања из успореда права, у организацији Правног факултета Свеучилишта у Риједи и Хрватске удруге за поредбено право, 28. октобра 2016, на Правном факултету у Риједи.

4. Услови за извођење наставе и менторство на докторским студијама.

Др Марија Караникић Мирић испуњава и услове да изводи наставу на докторским студијама, као и да буде ментор при изради докторске дисертације у складу са Стандардом 9 за акредитацију студијских програма докторских студија на високошколским установама.

Наставу на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може да изводи наставник који је у претходних десет година остварио **најмање 12 бодова** за радове категорије: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51.

У периоду 2009–2018. године Др Марија Караникић Мирић има **108 бодова** у наведеним категоријама радова: $M12 \times 1(10) + M14 \times 6(30) + M23 \times 1(4) + M24 \times 9(36) + M31 \times 3(10,5) + M51 \times 7(21) = 111,5$.

Ментор на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може бити наставник који је остварио најмање 24 бода и то: (а) **најмање 4 бода** за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и ECOLIBRI или у часопису категорије M24; и (б) **најмање 20 бодова** за радове категорије: M11; M12; M13; M14; M21; M22; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51.

У периоду 2009–2018. године у првој категорији Др Марија Караникић Мирић има **40 бодова** а у другој категорији **111,5 бодова**.

IX МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу свега до сада реченог, Комисија је слободна да саопшти да проф. др Марија Караникић Мирић не само да испуњава све услове за избор у звање редовног професора, које предвиђају законодавство Републике Србије и нормативни акти Универзитета у Београду, већ их и вишеструко надмашује. Она се, најпре, с великим успехом образовала на најугледнијим европским правним школама, као и на једном од најпознатијих америчких правних факултета, а потом је започела научна истраживања

која су из године у годину постојала све шира, продубљенија и озбиљнија. У научним радовима, који су се појавили као резултат таквих истраживања, показала је темељно познавање правних области којима се бавила, особит таленат за разумевање неких од најсложенијих правних института, несвакидашњу способност за аналитичко и критичко мишљење, богату ерудицију, беспрекорно коришћење научне апаратуре и посебну посвећеност методолошком, стилском и језичком чистунству у изгледу текстова које је објављивала.

Дуго година главни фокус њених научних истраживања представљала је област грађанскоправне одговорности за причињену штету, обухватајући притом теме у широком распону од општих питања о функцијама грађанскоправне одговорности за причињену штету, односа кривичноправне и грађанскоправне одговорности, односа уговорне и вануговорне одговорности, одговорности за другог и облицима објективне одговорности, до посебних облика одговорности у медицинском, потрошачком, јавнобележничком и еколошком праву. Ова област њених истраживања обухвата такође и питања везана како за опште принципе о накнади штете, врстама штете за које се може захтевати накнада, дужности оштећеника да предузме мере да би се смањила штета те о начинима на које се процењује штета и досуђује накнада, тако и за посебна питања о штети и накнади, као што су, на пример, радови о субјективној концепцији моралне штете, о тенденцијама за објективизовање моралне штете или о дилемама везаним за наследивост права на накнаду моралне штете.

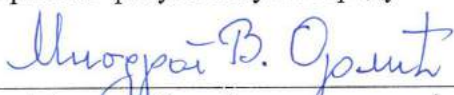
Друго, потпуно ново и оригинално, подручје научног интересовања др Марије Караникић Мирић заокружено је монографијом Промена дужника, за које домаћа правна теорија до сада није показивала довољно пажње, иако се ради о једном за судску праксу важном, а теоријски провокативном грађанскоправном институту. Ова најзрелија књига др Марије Караникић Мирић садржи продубљену теоријску, компаративну, историјску и догматичку анализу правних механизма којима се постиже промена личности односно повећање броја личности на пасивној страни у облигацији, при чему сама облигација задржава свој идентитет. Ауторка притом по први пут у правној књижевности приказује и мукотрпан историјски развој идеје да обавеза може да се одвоји од личности дужника, односно да идентитет дужника није одређујуће својство облигације.

Најзад, важно је истаћи и то да личност др Марије Караникић Мирић одликује велика енергија, вредноћа, дисциплина, одговорност и посвећеност, а њена укупна досадашња беспрекорна универзитетска каријера чини је једном од најугледнијих чланица српске академске заједнице. Овакве особине објашњавају њене додатне, разноврсне и многобројне активности и успешне ангажмане, од оних који се тичу учешћа на великом броју међународних и домаћих конференција и партиципирања у важним научним пројектима, преко бројних експертских послова (давање стручних савета и мишљења, арбитража, писање модела закона), до одржавања значајног броја часова предавања и испита на основним, мастер и докторским студијама које обавља у Србији и иностранству те преданог рада са студентима који је увек оцењују одличним оценама.

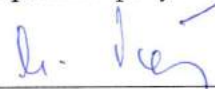
На основу свега наведеног, Комисија са особитим задовољством има част да понови још једном да сви приказани радови представљају значајан допринос науци грађанског права те да свим својим обележјима квалификују др Марију Караникић Мирић да буде предложена за избор у звање редовног професора и заснивање радног односа на радном месту редовног професора Правног факултета Универзитета у Београду за Грађанскоправну ужу научну област – предмет Облигационо право с пуним радним временом и на неодређено време.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Мирко Васиљевић, редовни професор
Правног факултета у Београду

др Миодраг Орлић, редовни професор
Правног факултета у Београду у пензији

др Марија Драшкић, редовни професор
Правног факултета у Београду

др Ада Полајнар Павчник, професор емеритус
Правног факултета у Љубљани

др Дамјан Можина, редовни професор
Правног факултета у Љубљани